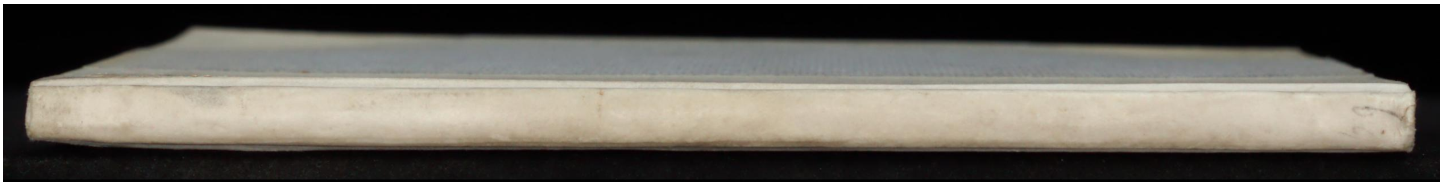
227
E 70

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 70

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 70

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 70

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 70

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 70

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 70

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 70

~~12.K.I.69~~
227 E 70
N Kr. 1564

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 70

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 70

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 70

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 70

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 70

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 70

Opuſculũ Joannis Murmellij de diſcipulorum officijs: qđ enchiridion ſcholaſticoꝝ inſcribitur

Ep̃la ſeu volumen diui hieronymi ad Nepotianum de clericorum officijs cũ Murmellij commentarijs.

Hermanni Buſchij carmen ſaphicũ in vrbem Ruremundenſem

Joãnis Murmellij ode ſaphica de duplici voluptate

Joannes murmellius
hieronym nepotianus
Jo's murmellius
hermannus buschius
Joannes murmellius

KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK 'S GRAVENHAGE

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 70

¶ Clariſſimo atq ornatiſſimo viro Joanni Marmellio Anremundēſi humanaꝝ artium profeſſori Petrus Nehemeus Drolſhagius Salutem P D

Joannes murmellius

petrus nehemeus

Joannes murmellius

LEgi ego non ſine magna voluptate Opuſcula tua ad me miſſa dulciſſime Joannes. que qum omnia candidiſſimis adoleſcentum ingenijs vtiliſſima futura exiſtimo. tūm maxime Enchiridion illud ſcholaſticorum. quo profecto non parui ſcholaſticorum fructus cōmodaq (qui bonis officijs optimiſq inſtitutionibus ad ſtudia bonaꝝ artium alliciendi ſunt) contineri perſpexi. adeo me herche preclara vt vel inimico iudice probari poſſint. Quamobrem ratus iniquum fore id domi tacitū reconditumq ſeruare. quod ſtudioſis omnibus vt vtiliſſimū ita et gratiſſimum futurum eſſet. Statui igitur (licet ob impreſſoris nimiam occupationem diſtulerim) omnibus ſtudioſis impartire. quod qum ad aures nonnullorum delatum eſſ3. continuo me exhortati ſunt. vt opus publicarem. atq calcographis imprimendum diligenter commendarem. quibus et honeſta et iuſta petentibus non potui non moremgerere. Itaq ſuſcepi Enchiridion iſtud pellegendum. cum diui Hieronymi de clericorum inſtitutione epiſtola. quam rudis atq negligens impreſſor perperam miſerabiliterq cōfudit. ita vt homo mediocris litterature vix textum (vt dicunt) a commentario cognoſceret. Tandem vbi opus ſatis reuiſum ꝛ in ſuū candorem reſtitutum cognoui. atq vocabula ſcitu digniora in margine annotata calcographo commiſi publicandum. Quem laborem aut verius in te amorem ſi probaueris gratius iucundiuſq mihi obtingere poteſt nihil. Uale vir doctiſſime ꝛ vite tue rationem habeas precor

Hieronymus

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 70

¶Timanno kemenero wernēſi clariſſimo philoſophie magiſtro. litteratorij apud vrbem Monaſterienſem ludi rectori ac principi optime merito Joannes Murmellius humanarum artium profeſſor ſalutem plurimam dicit

NOn illepide Plautinus ille philolaches. homines vbi nati ſunt nouaꝝ edium ſimiles arbitrat̄. q̄ ſicut he ab optimo fabro cōſtructe. diligentiqꝫ arte expolite. plerūqꝫ eoꝝ deſidia ⁊ incuria q̄ inhabitant. corruūt atqꝫ dilabunt̄. ita et adoleſcentes dū in fabrorum poteſtate ſunt ac parentibꝫ ſuis p̄ceptoriqꝫ obediunt. iam tunc recte curantur. lr̄as et bonos mores edocent̄. adeo deniqꝫ ingenuis artibus excolūtur. vt alij coniuges ſibi eſſe illoꝝ ſimiles liberos exoptent. Ubi vero in ingeniū ſuū immigrauerūt. tot ſubito tēpeſtates ⁊ nimbi ingruūt. vt verecūdia virtutiſqꝫ mō deturbato: niſi mature adminiculū ſubſtituat̄. grauiſſimā edes ruinaꝝ minitentur. Quo circa conſulendū eſt adoleſcētulis. ne ante maturā etatē cum pigra maloꝝ affectuū turba edes ſuas inhabitent. ſed eas ab optimis fabris ⁊ p̄ceptoribus qui aīoꝝ parentes ſunt tantiſp expoliri ſinant. donec tam cū ſtrenua virtutū familia nō ſolū inhabitare. ſed etiā tueri illas. ſiquid detritū fuerit repare. ornatū exaugere. feliciſſimo deniqꝫ vſu cōſumatas ſedibꝫ longe beatiſſimis mutare poſſint. Cm̄ igitur vt cōmode fiat expolitio tam diſcipuli q̄ꝫ doctoris officia requiruntur. hunc ad alios qui de ea re diligentius ſcripſerūt relegas. q̄ ſint illius officia. ꝑ ingenioli mei tenuitate in hoc opuſculo vtcunqꝫ explicaui. qḋ proinde ſcholaſticoꝝ enchiridion inſcribi placuit. Jd aūt quale quale eſt tibi dedico Timanne humaniſſime. quē doctrina nō vulgari. ſummaqꝫ reꝝ expientia p̄ditus. litterariū apud vrbem Monaſterienſem gymnaſiū ſcitiſſime olim diligētiſſimeqꝫ cum maxima glīa ⁊ honore moderaris. quiqꝫ auditores tuos cū ꝓbatis litteraꝝ p̄ceptis tum ſanctiſſimis moꝝ regulis ſedulo inſtituis atqꝫ ꝯponis Spero equidē te pro veteri tua prudētia. q̄uis longe meliora promerueris munera. hoc tamen munuſculum non ex eius precio. ſed ex dicantis animo ſpectatum iri et quod in ſcholaſtice iuuentutis ꝑfectum elucubraui. boni equiqꝫ cōſulturum eſſe. Uale vir litteratiſſime ⁊ me vt ſoles ama

Index capitum libri huius

Qꝫ parentum eſt liberos diligenter honeſteqꝫ educare ⁊ bonis moribus inſtituere. Caput. i.
Qꝫ pueri ſchole mancipandi ⁊ a tenera etate inſtituendi ſunt Ca. ij
De his que ſtudioſo ſcholaſtico neceſſaria ſunt Ca. iij
De ſcientie cupiditate comparanda Ca. iiij
Qꝫ homines cuiuſcunqꝫ conditionis ſint diſcere debent Ca. v
Super ingeniorum varietate Ca. vi.
De memoria tenaci Ca. vij
Qꝫ bona valitudo ſtudere volenti neceſſaria eſt Ca. viij
Qꝫ mediocris facultas ſcholaſtico optima eſt Ca. ix
Quēadmodū diues paup ⁊ inops ſcholaſticus viuere debeat Ca. x.
De duplici ſtudij loco Ca. xi.
De temporis ocio Ca. xij

Tymmannus Kemenerus Werensis
Joannes Murmellius
Plautus philolaches
Tymmannus Kemenerus

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 70

De duplici ocio Ca.xiij
Q; animus ſtudioſi compoſitus eſſe debet ⁊ ſecurus Ca.xiiij
Probatiſſimam preceptorem diligendum eſſe Ca.xv.
Qualis ſit bonus preceptor ⁊ que ſint eius officia Ca.xvi.
Probatos magiſtros vel laborioſo itinere reqrendos eſſe Ca.xvij.
Uanã eſſe eoꝝ opinionē qui liberos in celebri vrbe natos vbi litterarũ ſtu‑
dia vigent alio cauſa maioris profectus tranſmittunt Ca.xviij.
Que ſint diſcipuli erga preceptorem officia Ca.xix.
Quales libros ſcholaſticus habere debeat Ca.xx.
Quantum homini proſit ſtudioſorum conſuetudo Ca.xxi.
De ſtudiorum ordine ⁊ fine Ca.xxij.
Q; interdũ ſtudio ĩtermiſſo honeſt; luſibꝫ anim⁹ relaxãdus eſt Ca.xxiij.
Q; ſtudia intermittenda. non autem omittenda. ſed dum viuimus proſe‑
quenda ſunt Caput vltimum

Indicis capitum huius opuſculi finis

Q̃d parentum eſt liberos diligẽter honeſteq; educare et bonis moribus inſtituere. Ca.j.

DE liberoꝝ educatõe puerilisq; ⁊ iuuenilis inſtitutõe etatis pluria doctiſſimi hoĩes opuſcl'a ſcripſerũt. ⁊ ea ꝓclara q̇dē ac legi digniſſima. vt in q̇bꝫ de re imꝑimis vtili ⁊ neceſſaria vniuerſo hũano generi ꝓcepta ꝯtineant. Quis eſt eñ ſane mẽtis. q̇ q̃ntã ꝑnicie͂: non ipſis ſolũ parentibꝫ. ſed cõi hoĩm ſocietati: neglecta filioꝝ recta educatio allatura ſit non videat. Qua de re peripatheticoꝝ ꝓnceps Ariſtoteles in ꝓncipio octaui politicoꝝ libri. Q; igit͛ (inquit) a legis poſitore maxime intendendũ ſit circa diſciplinã iuuẽtutis. nemo vtiq; dubitabit. nã id quidē neglectũ in ciuitatibꝫ affert reipublice detrimentũ. Laertius ſcribit eũdē dictitare ſolitũ: parẽtes qui liberos erudiẽdos curaſſent: longe honorabiliores eẽ his qui ſolũ genuiſſent. Hos eñ viuendi tantũ illos etiã bñ beateq; viuẽdi auctores eſſe. Plato aũt in eo dialogo qui Theages de ſapiẽtia inſcribitur ſic ait. Nõ eñ hactenus cognoui cui rei maiorē diligentiã q̇ſquis mentē hꝫ adhibere debeat. q̃ᷓ vt optimũ filiũ reddat. Crates etiã ſi licuiſſet vbi in altiſſimã ꝯſcendiſſet vrbis ꝑtē ſe vociferaturũ dictitabat. Quorſuꝫ ruitis hoĩes qui omne in ꝯparandis pecunijs ſtudiũ facitis filioꝝ vero quibꝫ eas relinq̃tis: nullã ſane curã ſuſcipitis. Diuus itē Hieronymus ad ſaluinã ſcribēs. Non eſt parui (inquit) apud deũ meriti bñ filios educare. Quocirca non paꝝ laudant lacedemonij. qui plurimã circa pueros diligentiã faciebant ⁊ quidē publice. Uõs q̊; germani viri fortiſſimi ſi laudē queritis. ſi liberoruꝫ profectũ amatis. ſi deniq; ⁊ vrãm ⁊ eoꝝ felicitatē expetitis. ꝓceptores hũaniſſimos diligite ⁊ filios vrõs optimis artibus inſtituendos ſedulo curate dumq; eis ꝑ etatē hec noſtra de ſuis officijs ꝓcepta noue inuentiõe atq; ordine non oĩno imperite ꝯſcripta accipere non licet. ipſi illos ad ſacra litterarum ſtudia diligẽtiſſime cohortamini. ⁊ quid inter herculē ac ſardanapalũ. doctum ⁊ idiotã. ſapientē ⁊ fatuũ interſit: freqũter admonete. ſic nos vos genuiſſe. nec liberos vitam accepiſſe penitebit

❡ Quod pueri ſchole mancipādi ⁊ a terrena etate inſtituendi ſunt Ca. ij.

QUod igit̃ liberi diligētiſſime docendi ſint. nemo niſi inſanus vnq̃ꝫ
dubitauit: ſed nunq̇d publice rectius an ꝓuatim domi an in ſcho/
la ꝯmodi⁹ inſtituerent̃ olim inter hoïes nō ꝯuenit Fabi⁹ aūt in p̄i
mo de oratoria inſtitutiōe libro oēm ſup̲ hac re dubitationē ita e medio ſu
ſtulit. vt ne lrātū quidē habendū exiſtimē. q̇ nō multo meli⁹ in ſchola (ſi mō
recte inſtituta ſit) pueros doceri credat. Quāobrē de ea re plura dicere ſup
ſedebo. ⁊ in qua etate ſchole mācipandi ſint vbi dixero. q̄ ſcholaſtico vnicui
q̃ꝫ neccāria videant̃ paucis eloq̄r. Sūt ḡa puericia bonis moribꝫ ⁊ lrāꝝ ſtu/
dijs aſſuefaciēdi. Dū faciles aīmi. dū iuuenū mobil' etas Nā vt phs vera/
ciſſime dt. Nō parū ſed plimū. q̇n potius totū refert ſic an nō ſic hoïes ado
leſcētia ꝯſueſcant. Et Maro noſter Adeo in teneris cōſueſcere multū eſt
Satyricus etiā poeta. Quo ſemel eſt imbuta recens ſeruabit odorē Teſta
diu Et alius. Plurimū eñ intererit quibꝫ artibꝫ ⁊ quibꝫ hūc tu Moribꝫ in
ſtituas. ſerpēte ciconia pullos Nutrit ⁊ inuēta p̲ deuia rura lacerta Illi ea/
de ſumptis queūt aīalia pēnis. Vt itē Quintilian⁹ doctiſſime ſentit Natu
ra tenaciſſimi ſum⁹ eoꝝ q̄ rudibꝫ animis p̲cepim⁹. vt ſapor q̊ noua imbuas
durat. nec lanaꝝ colores. quibꝫ ſimplex ille cādor mutatus eſt. elui p̄nt. Et
hec ipſa magis p̲tinaciter herēt: q̄ deteriora ſtꝫ. nā bona facile mutant̃ in pe
ius Hec Quintilia. cui diuus Hiero. ſubſcripſit dicens. Difficulter radit̃
q̄d rudes animi p̲biberūt. Lanaꝝ ꝯchilia q̇s in priſtinū colorē reuocet. Re
cēs teſta diu ⁊ ſaporē retinet ⁊ odorē. q̊ primū imbuta eſt. Quapropter quiſ
quis es q̇ filiū tuū teq̃ꝫ ipm amas. Phocyllidis audi p̄ceptū Dū tener eſt
gnatus generoſos inſtrue mores Eſt eñ puer tanq̃ꝫ vdū ⁊ molle lutū nūc
nūc ꝓperādus ⁊ acri. Fingendus ſine fine rota. vt ex eo mature vas vtile in
eccl'ia dei reluceat Qui vo iuuētute p̲ ſordida negocia vel deſidiā trāſacta
inſtāte iā ſenectute p̄mū lr̄is vacare conat̃. plimū deſipit. meritoq̃ꝫ coarguē
dus eſt. vt illū apd Petrarchā Dedalus increpat Sera. aīmi q̄ cura ſubit.
breuis ecce iuuēte Flos cecidit. tūc tp̄s erat iā diſcere turpe ē. Qd pulcꝛ di
diciſſe foret. ſic voluit etas Oia ſic voluit fugiens ac neſcia freni Sorte tua
cōtentus abi. citharaq̃ꝫ relinq̄. Eſt q̇bꝫ a teneris tractata ſuauiter annis

❡ De his q̄ ſtudioſo ſcholaſtico neccāria ſtꝫ Ca. iij.

STudioſo bonaꝝ artiū ſcholaſtico ⁊ in doctū hoīem euaſuro hec ne
ceſſaria vident̃. ſcie cupiditas. acumen ingenij. mēoria tenax. bona
valitudo. victus veſtituſq̃ꝫ. mediocris facultas. oportunitas loci. tē
poris ociū. animi tranq̇llitas. p̄ceptor ꝓbatiſſim⁹. libroꝝ copia. ſtudioſoꝝ
cōſuetudo. ſtudij ordo mod⁹ ⁊ p̲ſeuerātia. Qui cūcta hec adeptus fuerit. is
deo optimo maxio plurimū gratulet̃ tēpeſtiue, pfecto ad bonā frugē p̲uen/
turus eſt. ❡ At difficillimū eſt inq̇es vniuerſa illa ꝯſequi. q̇ p̲tim fortuna
p̲tim ipſe ſibi hō. deus ſolus oīa p̄ſtare pt. Fateor eq̇dē hoc arduū eē ⁊ lon
ge difficillimū. ideoq̃ꝫ doctos hoïes in oī ſeculo p raros fuiſſe teſtor. Verū
q̇uis pauca deſint. nemo ob id lrāꝝ ſtudijs ſe abdicet. Eſt aliq̄ prodire te/
nus. ſi nō dat̃ vltra. Non oēs Ariſtoteles aut Cicerones aut Hieronymi

fabius
aristoteles
virgilius
horatius
quintilianus
quintilianus
hieronymus
phocyllis
petrarcha
dedalus
aristoteles
cicero
hieronymus

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 70

aurelius / joannes picus / Crasus: augustus

Aurelĳve eſſe poſſumus. Nec ea ingenĳ felicitas que in Joāne Pico nup
fuit oībus ꝯtingit. Studeat tñ certatim vnuſqſq3. nec deſidie ſue vel tardū
ingeniū. vel futile mēoriā. rerūve inopiā pretendat. Si mō ſuo ſibi ꝯmod͂
hō ipſe non deſit ⁊ fortuna aſpirabit ⁊ deus opitulabit. eoq3 ſapiē ſtudĳs ꝑ
uehet. vt ꝑſicam luxuriē. Creſi opes. ⁊ auguſti felicitatē facile deſpiciat

De ſcientie cupiditate cōparanda Ca. iiĳ.

Scientie cupiditas hoī natura ineſt. ſignū cuꝰ eſt ipſe ſenſuū amor
Illā tñ vel deꝑuatis opinionibꝫ mētiſq3 ignauia repimi. vel rectis ꝑ
ſuaſionibꝫ ac honeſta meditatōe adiuuari poſſe nō dubiū ē. Cogi
tet impmis puer. ⁊ vt id ſedulo cogitet. a parēte vel pedagogo admoneat.
q̄tū hō lrātus reliq̄s hoībꝫ antecellat. q̄ exigua rurſus dignitate illrātꝰ bru
tis aīantibꝫ p̄ſtet. Sūt em̄ hoīs ꝓprie dotes rō ac orō. quas ſine lrīs excole
re nemo recte p̄t. Nō minꝰ vere q̄ elegāter ſcripſit M. Tul. Vt ager q̄uis
fertilis. ſine cultura fructuoſus eē nō p̄t. ſic ſine doctrina animꝰ. Deide cū a
peripatheticis triplicia tradant bona animi. corpis. externa. ſciat ſola ani
mi bona (q̄ virtutes ⁊ ſcieſtꝫ) hoī eſſe ꝑpetua. cetera āt mutatiōi fortuneq3
ſubiecta. q̄ tñ nō alia rōne melius q̄ ꝑ ph̄ie cognitōe. vel ſi adſint tueri. vel ſi
deſint non deſiderari p̄nt. Tum etiā ſpe glīe. q̄ vt poeta ait. immēſuz calcar
hz. ad bonaꝝ artiū ſtudia excitet. diſcatq3 nullis ꝑinde rebꝫ. ac lrīs famā ꝑ
rogari immortalēq3 effici poſſe Poſtremo meminerit ſe ob id natū. vt bene
honeſteq3 viuēdo ⁊ legē dei ꝯſeruando iter ſibi paret in celū. qđ ſi lrās noue
rit. facillime effecturus eſt. ſi autē indoctus fuerit. periculum nō mediocre
erit. ne cū cecis inſipientibuſq3 hominibꝫ ipſe q̄3 ad inferos p̄cipitetur

Cicero / peripatetici / poeta

Quod homines cuiuſcunq3 conditionis ſint diſcere debent Ca. v.

Dixi pauca de ſciē cupiditate. ſed ne q̄s lrāꝝ amore nō ardeat. lati
us diuagabor. Nōnulli generis nobilitate gloriant. ⁊ q2 clerici fu
turi nō ſint. lrās ad ſe nihil attinere putāt. Sz neſciūt hi ſtulti nul
lis hoīm magis q̄ p̄ncipibꝫ ⁊ terraꝝ ciuitatūq3 rectoribꝫ ſapīa opus eē Ve
rū eſt illud ⁊ mēoria digniſſimū qđ Rodolphus Lāgius pientiſſimus vates
et germane ſplēdor ſingularis dictitare ſolet. Tū cū principes docti erāt to
tus fere terraꝝ orbis eoꝝ ditioni parebat. nūc aūt cū lrās ignorāt. vix q̄ttu
or agroꝝ iugera h̄nt. in q̄ imperiū ſuū exerceāt. Alexāder ille magnꝰ cui vnꝰ
mūdus nō ſuffecit. nō minus oī doctrinaꝝ gn̄e quā impio reliq̄s hoīes an
teire cupiebat Julius ceſar Octauius auguſtus Carolus magnus aliĳq3
plurimi impatores ⁊ reges tā bonaꝝ artiū q̄ armoꝝ glīa claruerūt Si igi
tur generoſus es. oī ſtudio enitere. vt ad generis claritudinē moꝝ q̄3 ⁊ diſci
plinaꝝ nitor accedat. Si terre filiꝰ es aut plebeĳs natus parentibꝫ. ph̄iam
amplectere. hec te vere nobilē faciet. ꝑ eā facile optinebis. vt maioribꝫ tuis
p̄luceas. illiq3 a te principiū ſue cognitōis accipiāt. Nobilitas em̄ (vt Juue
nalis ait) ſola eſt atq3 vnica virtus. Si liber es ⁊ ingenuus. qua rōne diſci
plinas q̄ liberales ⁊ ingenue dicunt. nō ob aliā cauſam q̄ q2 liberos ⁊ inge
nuos deceāt. ꝯtemnere aut negligere audebis Si ſuus. ph̄ie ſeruias opor
tet. vt tibi cōtingat vera libertas. Perdit em̄ ſerui nomen. cui libera mens

rodolphus lagius / alexander / julius cesar / octavius augustus / carolus magnus / juvenalis

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 70

eſt. Terentius qui tantū inter latinos comicos nomē hꝫ Lucani Terētij
ſeruus fuiſſe legit̃. a q̊ qꝛ ⁊ fidelis foret. ⁊ ingenio nō tardiore. ꝓceptoribꝫ lrā
rijs ꝯmēdatus. heri diligētia liberalitateqꝫ factus eſt clariſſim⁹ poeta Eſo
pus fabulator phrygius ſuus fuit ⁊ in nūero ſapientiū virorꝫ hitus ē Epi
ctetus ſtoicus. Phedon ſocratic⁹. Menipp⁹ alijqꝫ q̊rꝫ Gellius meminit ex
ſuis īu phos nō incelebres euaſerūt Videm⁹ etiā q̊tidie multos. q̄ alioq̄n
opiliones aut ſubulci facti eſſent. lrāture bñficio nō pecudū ſed hoim paſto
res fieri. nō curruū ſꝫ eccl'e regēde ꝑfici. Qꝺ ſi forma liberali ꝓditus es. caue
ne vitijs eā dehoneſtes. Sin autē deformē te natura ꝓduxit. qꝺ corꝑi deeſt.
aīmi cultu ſtude ꝯpenſare. Pomorꝫ q̊ddā genus eſt q̄ ſub turpi aut aſpero
cortice ſuauē aſſeruāt saporē. Vlyſſes nō formoſus. facūdiſſim⁹ tñ fuit. Si
itē diuitijs abūdas. fluxo ⁊ mutabili bono noli cōfidere. pūcto qꝺ mobilis
hore. Nunc ꝓce. nūc ꝓcio. nūc vi. nūc morte ſupma Permutat dños ⁊ cedit
in altera iura. Sciam vel mille tyrāni eripe nō pñt. Ariſtippū naufragio eie
ctū. oībuſqꝫ rebꝫ exutū phia nō deſeruit. Ouidiū muſe ad getas vſqꝫ comi
tate ſt̃. ſolatiūqꝫ hoī in tātis miſerijs ꝯſtituto aſſidue exhibuerūt Si pauꝑ
es. ad bonarꝫ artiū ſtudia te ꝯfer. breui diteſces. aut qꝺ magis e re tua erit.
opulentiā nō cōcupiſces. Quid vel medicos vel iurecōſultos memorē. q̊rꝫ
queſtus ē multo vberrimus. grāmatici ⁊ poete ſepenumero magnas opes
conſecuti ſunt Virgilius quotannis aurū parētibꝫ ſuis ad abundantē alu
moniā trāſmiſit Horatius frui ꝑtis optabat. Oppianus qui piſcium natu
ras grece deſcripſit. ſingulis aureis verſus ſingulos feliciter mutauit. Pro
inde oēs auide diſcamus. ⁊ vt Flaccus admonet. Hoc opus hoc ſtudium
parui ꝓperemus ⁊ ampli. Si patrie volumus. ſi nobis viuere chari.

Super ingeniorum varietate Ca. vj.

QVo igit̃ mō puer diſcēdi cupidus fiat. ſatis dictū reor. nunc ad in
genij acumē trāſeamus Varias deus hoībꝫ dotes diſtribuit. alioſ
qꝫ alijs rebꝫ vult āncellere Hinc q̊ſdā ꝑſpicatiore ingenio ꝯplures
obtuſiore videmus Quāobrem ⁊ plato diuinus Ariſtotelē freno. Xenocra
tē vero calcaribꝫ indigere dicebat. Tradūt phyſici ex diuerſis aure qualita
tibꝫ diuerſa ingenia ꝓuenire. Vñ et Cicero refert thebanos fuiſſe ingenio
pinguiores. Athenienſes vero ꝑſpicatiores ⁊ acutiores extitiſſe. idcirco qꝛ
craſſius aer ⁊ pinguis erat thebis. athenis ꝟo rarior ⁊ ſubtilior apparebat
Pauciſſimi tñ reperiuntur qui natura indociles ſint. Nā autore Fabio Si
cut aues ad volatū. equi ad curſum. ad ſeuiciā fere gignuntur. ita nobis ꝓ
pria eſt mentis agitatio atqꝫ ſolertia. Et Democriti prudentia mōſtrat (vt
Juuenalis inquit) Summos poſſe viros ⁊ magna exēpla daturos. Ver
uecū in patria craſſoqꝫ ſub aere naſci. Germania etiam q̄uis ad ſeptentrio
nem maxime declinet. acutiſſimis tñ ingenijs abundat. que ſi a puericia re
cte educerent̃. vite frugalitatē ⁊ bonas artes amplectentia. cum ſuꝑbis ita
lis de litterarꝫ glīa certare non formidarēt. Qꝺ ſiqui oīno indociles ⁊ mon
ſtroſi ſint. ſues capellaſve paſcant. ⁊ ſapientie ſtudia melioribus cedāt. Ve
rum ſiquis paulo hebetior. diſcipline tamē capax eſt. eo ſibi plus ope in lit
teras impendendū ſciat. ⁊ ꝯtinua mētis exercitatione ingenium ſuū exa
cuat. Nā vt Plinius iunior diſertiſſime ſcribit. Vt laus eſt cere. mollis ce

terentius
lucanus
esopus
bitus
epictetus stoicus
phedon socratic
menippus
gellius
ulysses
aristippus
ovidius
virgilius
horatius
oppianus
horatius
plato
aristoteles
xenocrates
cicero
fabius
democritus
juvenalis
plinius junior

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 70

deníq; ſequatur. Si doctos digitos. iuſſaq; fiat opus. Et nunc informet martem. caſtã ve mineruã. Nunc venerem effingat. nunc veneris puerum Vt q; ſacri fontes non ſola incendia ſiſtunt Sepe etiã flores vernaq; prata lauant Sic hoim ingeniũ flecti duciq; p artes Nõ rigidas docta mobilita te decet. Illud etiã minime p̄termittendũ cenſeo ꝙ ad litterariũ ꝓfectũ reli gioſus optime. maxime virginis dei matris cultus. pia quoq; Hieronymi Catherine aliorũq; diuoꝝ veneratio plurimũ confert Qđ eĩ homini p in genij tarditatẽ capere non licet. eoꝝ ſuffragijs plerũq; conſequitur

De memoria tenaci Caput vij.

Diſciplinaꝝ p̄cepta accipere. niſi in memoria retineas nulli⁹ vſus eſt. Solent aũt q̄ capacis ingenij ſunt minus valere memoria. cõ traq; qui magno labore diſcunt. diutius in mente retinere. veluti mollis liquor ſigillũ facillime recipit. ſed id continuo exoleſcit. ſaxũ vero no tas ſemel inſcultas non niſi nimis vetuſtate amittit. Ante oĩa cauendũ eſt ne aut diuturna ſollicitudine aut graui corpore ꝛ quaſi lethargo memoria obruatur. Maxime aũt ebrioſitas vitanda eſt. qua nihil eſt menti pnicio ſius. nã illa ſenſuũ ꝛ exterioꝝ ꝛ interioꝝ organa labefactat. animũq; cũ to to corpe diſturbat. Quapropter temulenti popiniones a beluis. niſi figura non diſtant. in quib⁹ nec pes. nec mens ſuũ ſatis officiũ facit. Capilli ſepe pectendi ſunt. non tam vt comptus puer conſpiciat. quã vt melius cellula memorialis valeat. cui p̄cioſiſſimus perceptaꝝ reꝝ theſaurus cõmendan dus eſt. Sed hec paucula admonuiſſe ſatis ſit. De reliquis quibus memo ria iuuari poſſit. medici (ſi viſum fuerit) conſulantur

Qđ bona valitudo ſtudẽ volẽti neccãria ẽ ca. viij

In omni ſtudioꝝ genere bona valitudo neceſſaria eſt Corpore enim male affecto. mens contẽplationi minus idonea eſt. Sed vt ſemp be ne valeas. non eſt in tua manu conſtitutũ. Corporis ſanitas quem admodũ alia bona. dei donũ eſt auro ꝛ gẽmis longe p̄ſtabilius Cui tamẽ arbitrij eſt frugalitatẽ. que bonã valitudinẽ maxime p̄ſtat amplecti. Qua de re optime p̄cipientẽ Columellã audi. Qui magnaꝝ reꝝ apicẽ. tũ et ſtu dioꝝ glãm attingere q̄rit. ſomni ꝛ vini abſtinẽtiſſimus ſit oportet. q̄ vtraq; inimiciſſima ſunt diligẽtie. Nã ꝛ ebrioſo cura officij pariter cum memoria ſubtrahiť Et ſomniculoſum plurima effugiũt Quid eĩ poſſit aut ipe age re. aut quicq̄ dormiens altũ ac glorie plenũ meditari. Cum etiã ſit a vene reis amorib⁹ auerſus. quib⁹ ſi ſe dederit nõ aliud quicq̄ poſſit cogitare. q̄ il lud qđ diligit. Nã vitijs eiuſmodi pellectus animus nec premiũ iucũdius q̄ fructũ libidinis. nec ſuppliciũ grauius q̄ fruſtrationẽ cupiditatis exiſtĩ mat. Seneca ad Lucilliũ ſcribens ſic ait. Hanc ergo ſanã ꝛ ſalubrem for mã vite tenete vt corpori tantũ indulgeatis. quantũ bone valitudini ſatis ẽ Durius tractandũ eſt. ne animo male pareat. Imitandus eſt in hoc So crates. quẽ vt Gellius refert temperantia fuiſſe tanta traditũ eſt. ut etiã oĩa fere vite ſue tempora valitudine inoffenſa vixerit. In illius etiã Peſtilentie vaſtitate que in bello Peloponeſiaco apprime ipſam athenienſium ciuita tem internecino genere morbi depopulata eſt. is parcendi moderãdiq; ra

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 70

tionibus dr ꝛ a voluntatum labe cauiſſe. ꝛ ſalubritates corpis retinuiſſe. vt nequaꝙ fuerit cõmuni omniũ cladi obnoxius

Qđ mediocris facultas ſcolaſtico optia ē ca. ix.

Vt lrīs vacare qs poſſit. reꝝ neceſſariaꝝ facultate opus hꝫ. Nõ eñ cõmode fieri pt. vt queſtui hõ inſeruiat. ꝛ ſimul phie ſtudijs iñcũbat. Prudēter apud egyptios gens pſbyteroꝝ habitis vite neceſſarijs philoſophari cepit. Signidē ꝛ ſapiēs ꝛ iuſtus et ceteri reb̄ his indigēt que neceſſarie ſunt ad vitā. Et vt alibi idē Ariſto. dr. Fieri nõ pt. aut nõ facile fit vt his agat pclaras res. cui facultates deſunt. multa nãqꝫ p amicos per diuitias. per ciuilē potentiã tanꝙ p inſtrumenta agũtur. Quapropter recte Iuuenalis noſter dixit. Haud facile emergũt quoꝝ virtutib̄ obſtat. Res anguſta domi. Et alia in ſatyra nõ minus vere ꝙ erudite cecinit. Sꝫ vatem egregiũ. cui nõ ſit publica vena. Qui nihil expoſitũ ſoleat deducere. nec qui Cõmuni feriat carmē triuiale moneta. Hunc qualē neſcio monſtrare ꝛ ſentio tantũ. Anxietate carens animus facit. oīs acerbi Impatiēs cupidus ſyluaꝝ aptuſqꝫ bibēdis fontibus aonidon. neqꝫ eñ cantare ſub antro Pierio. thyrſumve poteſt contingere ſana Pauptas atqꝫ eris inops quo nocte dieqꝫ Corpus eget. ſatur eſt cuꝫ dr Horatius ohe. Quis locus ingenio. niſi cũ ſe carmine ſolo Vexant ꝛ dñis cyrrhe nyſeqꝫ feruntur Pectora noſtra duas nõ admittentia curas. Solet tñ interdũ per extremas facultates generoſa natura ad ſimilitudinē palme in altũ emergere. ꝛ magis profuſa reꝝ copia ꝙ ſumma inopia bonis ingenijs nocere ꝯſueuit Luxuriant animi rebus plerũqꝫ ſecũdis Nec facile eſt equa ꝯmoda mente pati Multis (ait Sene.) ad philoſophandũ obſtitere diuitie. Quamobrem (vt diuus Hieronymus in epl'a ad Paulinũ refert) Crates ille theban⁹ homo quondã ditiſſimus. cũ ad philoſophandũ athenas pgeret. magnuꝫ auri põdus abiecit. nec putauit ſe ſimul poſſe ꝛ virtutes ꝛ diuitias poſſidere. Si vis (inquit Seneca) vacare animo. aut paup ſis oportet. aut pauperi ſimilis. non poteſt ſtudium ſalutare fieri ſine frugalitatis cura. frugalitas autem paupertas voluntaria eſt

¶ Quemadmodũ diues pauper et inops ſcholaſticus viuere debeat Caput. x.

Si parētes tui diuitijs abundant. liberaliterqꝫ tibi pecuniã ſuppeditant. ea nec abutere. nec nimiũ ꝯfide littere (vt in Ruffinũ ſcribens ait Hieronymus) marſupinũ non ſequunt. ſudoris comites ſunt et laboris. ſocie ieiunioꝝ nõ ſaturitatis. ꝯtinētie nõ luxurie. Demoſthenes plus olei ꝙ vini expendiſſe dr. ꝛ oēs opifices nocturnis ſempvigilijs preueniſſe. Si modice facultates tuis parentib̄ ſunt: ipſiqꝫ ſuo labore pariũt et frugalitate cõparcunt. quo tu liberius bonarum artiuꝫ ſtudijs vaces. caue ne vt nequiſſimi quiqꝫ ſolent. ganeas magis ꝛ popinas ꝙ litterarũ gymnaſium frequentes Segrega te potius a pdigis. ꝛ qđ maximo ſudore qſituꝫ eſt. non niſi i neceſſarios vſus expēde. libros ama. eos amplectere. eos oſculare. nec voluptates appete. ſed longe aufuge. cogitãs te ad maiora genitũ ꝙ ſis corpis tui mancipiũ. Eos tibi cibos cõpara qui ſalubriter alant. non

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 70

qui dulci guſtum ſapore afficiant. De craſtino ita ſis ſollicitus. vt longum tp̄s modico ſumptu tranſmittendum ſcias. ne ſepe intercepto ſtudio ad patriā redire cogaris. Natura paucis minimiſq; cōtenta eſt. Pinguis venter non gignit ſenſum tenuē. Veſtib; non ad luxū neq; ad cultū ſed magis ad corpis defenſionē vtere. Bonis morib; mentē tuā ꝯpone. Si quid detritū eſt tēpeſtiue refici iube. ne poſtea maiori diſpēdio opprimaris. Nō ſi oīno inops es nec tibi ea fortuna ꝯtingit q̄ olim Pro[illegible]tagore cōtigiſſe fert. quē Democritus abderites cū lignoꝝ faſciculū victus querendi gratia baiulantē vidiſſet. ſecū adduxit. ſumptū miniſtrauit ꝛ phias docuit. neceſſitati pareas oportet. ꝛ honeſtis liberalibuſq; hoibus obedias. operāq; tuā interdū locces. tantūq; quantum liceat aīm tuum laborib; ſuffureris ac phie impertias Plautus comicorū facetiſſimus ob q̄rendū victū ad circūagendas molas que truſatiles appellant. operā piſtori locaſſe perhibetur. Cleantes phus noctu aquam traxit. ꝛ queſtus gratia hortos irrigauit

De duplici ſtudij loco Caput. xi.

Locus vbi ſtudeas duplex eſt. publicus ꝛ p̄uatus. Publicus ſi bonus ei rector p̄fectus eſt. nō oportunus eſſe nō p̄t. Sȝ nec eſt edificij excelſa moles ſpectāda. neq; eo ſchola melior ē. ꝙ varijs picturis ac ſtatuis odornat. aut ꝙ libero p̄terlabentiū fluminū viridantiūve pratoꝝ pſpectu oculos paſcit. ſi mō a ppl'i frequētia ꝛ turbis ſepoſita ſit. laudabilis eſt ꝛ ſtudijs idonea. Platonici ꝛ ſtoici in tēploꝝ locis ꝛ porticib; verſabant. vt admoniti anguſtioris habitaculi ſanctitate. nihil aliud q̄ȝ de virtutib; cogitarēt. Sed ꝛ ipſe Plato cū eſſet diues. ꝛ toros eius Diogenes luteis pedib; ꝯculcaret. vt poſſet vacare phie. elegit academiā villā ab vrbe procul nō ſolū deſertā ſed ꝛ peſtilentē. vt cura ꝛ aſſiduitate morboꝝ libidinis impetus frangeret. diſcipuliq; ſui nullā aliā ſentirēt voluptatē. niſi eaꝝ reꝝ quas diſcerēt. Priuat⁹ aūt ſtudij locus. ſi in aliena vrbe ſis apud honeſte viuētes ꝛ dei timore imbutos hoies ꝯducēdus eſt. Nā vt Sene. ſcribit Non tantū corpori ſed etiā morib; ſalubrē locū eligere debemus. Queādmodū inter tortores habitare nollē. ſic nec inter popinas quidē. Id agere debemus vt irritamēta vicioꝝ q̄ȝ lōgiſſime pijciamus. Indurādus eſt animus ꝛ blandimētis voluptatū ꝑcul abſtrahēdus. Quocirca ſtudioſe adoleſcēs tale tibi ꝯtuberniū elige vt ſtudijs impedimēto eſſe nō poſſit. Caue ne in taberna diuerſoria aut apud lenonē aut in ludo aleatorio. aut vbi potus venalis eſt inhabites. Domunculā Thaidis quaſi charibdim ꝑcul deuita. Eos habeas ꝯtubernales velim a quib; diſcere ꝛ cū quib; te in lris exercitare poſſis. Honeſta exēpla magnā vim ad meliora cohortandi hn̄t. Si facultas adſit. cū magiſtro aut lrāto ꝛ ꝓbate vite ſacerdote ꝯuiuas velim. vt mores ꝛ vitā eius penitus ꝑſpicias. ꝛ q̄tidiana aſſuetudine imiteris Nō ſi forte imprudēs apud illiberales ꝛ ſordidos hoies cellā ꝯduxeris. eā cū primū iuſte peteris mutato. ꝛ interim dū remāſeris. diligētiſſime te a vitijs contineto. ſepeq; alio ad ſtudioſos condiſcipulos diuertito

De temporis otio Ca. xij.

q Vlidam naturā accuſaſſe produnt ꝙ cū ſerpentib;. cornicib;. ceruiſ elephantis. alijſq; id genus aīalibus longiſſimā vitā dederit. homī

ni cui diſcendi cupiditas ingenita. ⁊ qui diuinaꝝ rerum capax ſit. non niſi
breuiſſimū vite ſpaciū cōceſſerit. Sed ꝑfecto grauiſſime errauerūt illi. vt q̄
deū ⁊ hūane ꝯditionis finē ignorarēt. Si cōem noſtre etatis terminū attin
gere det. ſi nec ſordidis negocijs implicemur. nec inanib⁹ ⁊ frigidiſſimis re
bus tēpuſculū teramus. ſed id recte bonis ſtudijs impтiamur. nihil ē q̄ de
vite breuitate ꝯq̄ramur. Satiſq̧ tpis ad ſtudendū habebimus. ſi virū cla
riſſimū Pliniū ſcōm imitabimur. q̄ perire omne tp̄s arbitrabat᷑. qđ ſtudijs
non impenderet᷑. Qui parciſſimi ſomni etiā cene tp̄e (qua maxime frugali
tatis vtebat᷑) ⁊ in itinere ſtudere nō ſupſedebat. Cato q̄ȝ interea dum ſena
tus cogeret᷑ lectitare in curia liberos frequēs ſolebat. vñ nimirū in rē p̄ntē
et in oē tp̄s ſaluberrima patrie ꝯſilia dictabat Alexāder ille rex macedonū
non minus imperio q̄ȝ cognomēto magnus in caſtris lectitare plurimū ſo
lebat. Julius ceſar q̄ nobis Romanū pep̄it imperiū cū exercitu ꝓficiſcēs li
bros ſcriptitabat. Auguſtus in mutinēſi bello rem tantā adortus. ſemper
tñ in caſtris legere aut ſcribere q̄tidieq̧ declamitare ꝯſueuerat. Seneca in
octaua ad Luciliū ep̄la ſic de ſe ait. Nullus mihi ꝑ ociū dies exit partē no
ctiū ſtudijs vendico. non vaco ſomno ſed ſuccumbo. ⁊ oculos vigilia fatiga
tos cadēteſq̧ in ope detineo. Ariſtoteles cū ſe ad quietē ꝯponeret. pilam
eneā in manu habebat. cui ſuberat vas eneū. vt ſi pila e manu excidiſſet. ſo
nitu ad ſua ſtudia ⁊ contēplatiōes excitaretur. Hec nobis exempla ꝓponā
mus. ⁊ maiorem eui partē ſomno conſumere tandē pudebit. Excitabimur
certe ⁊ ardentius bonas artes amplectemur. ſi tpis p̄cium eſtimauerimus
Nec que p̄terijt curſu reuocabitur vnda. Nec que p̄terijt hora redire poteſt
Puericia raptim fugit ſed puerilitas niſi diſcim⁹ remanet. Subducamus
ergo nos ꝓ facultate occupationibus ⁊ tp̄s in rerum neceſſariarum ſtudia
erogemus. Tantiſꝑ tamē dū corpore laborare quis cogitur. animi ſtudiū
intermittat. Nam vt in Politicoꝝ. viij. ſcribit ph̄s. Simul mente ⁊ corpore
laborare non oportet. cum ſe inuicem impedire nata ſint. labor quidem cor
poris mentem. mentis autem corpus.

De duplici ocio — Caput. xiij

De tpis ocio ſatis (ni fallor) dictū eſt: nunc q̄ʒ locus neutiquā recu
ſat. de duplici ocio cognitu non iniucūda ſubijcio. Eſt ocium quo
ab oībus reb⁹ ceſſam⁹. ⁊ in pigritia contabeſcimus. hoc aphileca
lon. illrātuȝ. iners. prorſuſq̧ turpe ac deteſtabile eſt. qđ nos etiā omni huma
nitate exuit ⁊ infra brutas aīantes redigit. De hoc Seneca. Ociū ſine lit
teris mors eſt ⁊ hoīs viui ſepultura. Hoc ad libidines ⁊ ad oēm intempe
rantiā pronos efficit. Quocirca in p̄mo volumine de amoris remedio bñ
Ouidius dixit. Ocia ſi tollas periere cupidinis arcus Contēpteq̧ iacent
et ſine luce faces. Quā platanus riuo gaudet. quā ꝑpl's vnda Et q̄ȝ limoſa
canna paluſtris humo. Taȝ venus ocio amat. Et alius poeta nō illepide
cecinit. Non in delicijs p̄ſtantia nomia viuūt. Ocia nō inter mollia ſurgit
honos. Plato ſuis diſcipulis dicere ſolebat. Ocio labores anteponite. ni
rubiginem ſplendori p̄ſtare putatis. vnde ⁊ Baptiſta Mantuanus in pri
ma parthenice ſic ſcripſit. Pigeros rubiginem ſenſus Ocia corrodunt ſo
pitaq̧ pectora torpor. Noxius obliquat ferrum ſi tranſit in vſus.

plinius
cato
alexander
julius cesar
augustus
Seneca
lucilius
aristoteles
aristoteles lib 8 polit:
Seneca
ovidius
poeta
plato
bapta mantuanus

Aſſiduo ſplēdore mícat. vultuq̄ꝫ nitēti Audet ad argēti decus aſpirare ſup
bū At ſi lōga quies ierit. fuſcaṫ ⁊ atrā Vertiṫ in ſcabiē. celeriq̄ꝫ abſumiṫ euo
Alterꝝ eſt ocium quo animus a negocijs ciuilib⁹ ad ſapie ſtudia ⁊ ꝯtēpla
tionē abduciṫ. Et hoc ſane philocalon. lrātū. operoſum. pulcerrimūq̄ꝫ ⁊ ſu
per oīa laudabile eſt. De quo Tullius in q̄nto tuſculanaꝝ q̄ſtionum libro
ait. Quid eſt eñ dulcius ocio litterario. Et Plinius iunior in ep̄la ad Mi
nutiū fundanū. O dulce ociū honeſtūq̄ꝫ atq̄ꝫ pene oī negocio pulcri⁹ Hoc
Maro noſter ignobile id eſt, valde nobile dixit. Seneca in octaua ad Lu
cilliū ep̄la ſic ſcribit. Mihi crede qui nihil agere videnṫ. maiora agunt. di
uina humanaq̄ꝫ ſimul tractant. Vñ ⁊ publium ſcipionē. eum qui primum
aphricanus appellatus eſt. dicere ſolutū ſcripſit Cato. nunq̄ꝫ ſe minus oci
oſum eſſe q̄ꝫ cum ocioſis. nec minus ſolum q̄ꝫ cum ſolus eſſet.

Quod animus ſtudioſi compoſitus eſſe debet et ſecurus Ca. xiiij.

Studioſus adoleſcens animū ꝯpoſitū ⁊ ꝑturbationib⁹ vacuū ha
beat. vt diſciplinas a p̄ceptore ſine triſticia ⁊ timore ꝑcipiat. Vitijs
nō ſit obnoxius. deū ex toto corde amet. eiuſq̄ꝫ p̄cepta diligētiſſime
cuſtodiat. Diuā virginē Mariā dei optimi. maximi parētē leto frequēter
aīo ſalutet. Parentib⁹ ⁊ magiſtris obtēperet. honeſtis viris clericis ⁊ ſacer
dotib⁹ honorē exhibeat. erga oēs hoīes facilem ⁊ humanū ſe prebeat. Ita
breui maximū in litteris ⁊ virtutib⁹ ꝑfectum faciet. In maliuolam animā
non intrabit ſapientia. Quis ſcelerate vite cōſcius eſt. nihil recte agere po
teſt. verꝫ continuo merore afficitur. ⁊ vt Iuuenalis inquit. Perpetua anxie
tas nec menſe tpe ceſſat. Contra ꝟo ſecura mens quaſi iuge conuiuium eſt

Probatiſſimū p̄ceptorē deligendū eſſe Ca. xv.

Probatiſſimus p̄ceptor a quo pueri diligentiſſime inſtituanṫ ſum
ma cura deligendus eſt. In ſexto eñ de legib⁹ libro Plato ſic ſcri
bit Hominē manſuetū animal eſſe dicimus. certe ſi cuꝫ natura fe
lici rectam quoq̄ꝫ diſciplinā fuerit aſſecutus. diuinū animal et manſuetum
efficieṫ Si vero nō ſatis aut non bene fuerit educatus. ferociſſimū omnium
que in terris naſcuntur aīal redditur: Quamobrē non debet legum lator
rem ſummope neceſſariā puericie educationē poſtponere. ſed operam da
re imprimis. vt optimus vir eligaṫ qui pueris educandis preſit. Idē Plato
(vt in vita Caij Marij refert Plutarchus) circa ea tpa quib⁹ defunctus
eſt. ſuo genio atq̄ꝫ fortune gratias egit. primū q̄ homo ⁊ non beſtia. ſecun
do q̄ grecus ⁊ non barbarus natus eſſet: tercio q̄ per Socratis tēpora eta
tem ageret. Tanti vir ille diuinus ſapientis magiſtri copiam eſtimauit.
Philipphus quoq̄ꝫ Macedonie rex maximā dijs gratiam habuit. q̄ tem
poribus vite Ariſtotelis filium ſibi naſci contigit. queꝫ primas etiam lrās
a ſummo pħo diſcere voluit. Neſcio quis error Leonide locuꝫ fecit. qui vt
a babylonio Diogene traditur. quibuſdā Alexandꝝ vitijs imbuit. que ro
buſtū quoq̄ꝫ ⁊ maximū regē ab illa inſtitutōe puerili ſunt ꝓſecuta. Nihil āt
eſt qd̄ aīos dubios ⁊ ad vitia ꝯpenſos magis p̄cipitet. q̄ꝫ improborum ma
giſtrorum ꝑſuaſiones. quos Plato in eo dialogo qui ſophiſta inſcribitur

non p̄ceptores ſed ſeductores ac p̄ſtigiatores appellat his v̄bis. Seducto-
res quaſi p̄ſtigijs q̄buſdā vtētes adoleſcentulos ꝓcul a veritate rez adhuc
exiſtētes decipiūt. Maxīe etiā vitādi ſunt gl'oſi quidā hoīes: q̄ (vt fabius
ait) paulū aliquid vltra p̄mas lrās ꝓgreſſi falſaz ſibi ſcīe ꝑuaſionē indue
runt. Nam ⁊ cedere p̄cipiendi peritis indignanť. ⁊ velut iure quodā ꝑtātis
quo fere hoc hoīm genus intumeſcit. impioſi atq; interim ſeuientes ſtulti
ciā ſuā ꝓdocent. Sed nec illi ꝓbandi ſunt. qui etſi ſatis lrāti habenť. recte tn̄
pueros nō inſtituūt. ſed libēter detinēt partim cupiditate diutius exigēdi
mercedulas. partim ambitōe quo difficilius ſit qđ pollicenť. ⁊ vt diffuſe do
ctrine varieq; lectionis videanť. partim etiā in ſcia tradēdi vel negligentia.

Qualis ſit bon⁹ p̄ceptor ⁊ q̄ ſint ei⁹ officia ca. xvi

BOnus p̄ceptor ⁊ dign⁹ q̄ pueris docēdis p̄ficiať ſit ſingulari vir
tute ⁊ doctrina p̄ditus: cū a ſermonis tum maxime a moꝝ barba
rie alienus ſtudioꝝ hūanitatis peritiſſim⁹. nec ſciat mō ipſe artes
verū etiā diligētia mō ⁊ rōne optima in tradendis illis vtať. Caueat impri
mis: ne (vt pleriq; faciūt) ſupuacaneis rudimentoꝝ grāmatices p̄ceptis
et diffuſis varijſq; plurimoꝝ vocabuloꝝ circa Alexādri galli v̄ſus interpta
tionib' diſcipulos detineat. q̄ multo ꝯmodius longeq; maiori ſtudioꝝ grā
regulis grāmaticis breuiter trāſmiſſis in bucolico Virgilij carmine vel co
media aliqua Plauti ſeu Terētij vel in ep'lis dialogiſve M. Tullij ⁊ v̄bo
rū ſignificatus ediſcere: ⁊ vere ſyncereq; latinitati aſſueſcere poſſent. Quin
potius ambitioſis vtilia p̄ferat. ⁊ dū adhuc rudia tractabit ingenia. nō ſta
tim oneret infirmitatē dicentiū. ſed tēperet vires ſuas ⁊ ad intellectū audiē
tiū deſcēdat. Nā vt vaſcula oris anguſti ſupfuſam humoris copiā reſpuunt
ſenſim aūt influentib' vel etiā ſtillantib' ꝯplenť. Sic animi pueroꝝ quan
tū excipere poſſint videndum eſt parendūq; Horatio in arte poetica ſic ad
monēti. Quicqđ p̄cipies eſto breuis: vt cito dicta Percipiāt animi dociles
teneātq; fideles Oē ſupuacuū pleno de pectore manat. Sz nec ſatis ē ma
giſtrū diſcipulos ſuos docere lrās: niſi diſcipline ſeueritate cōuenientiū q̄z
ad ſe mores aſtrinxerit. Sumat igitur añ oīa parētis erga diſcipulos ſuos
aīm: ac ſuccedere ſe in eoꝝ locum a quib' ſibi liberi tradanť. exiſtimet Ipſe
nec habeat vitia ne ferat. Nō auſteritas ei⁹ triſtis. nō diſſoluta ſit comitas
ne inde odiū. hinc contēptus oriať. Plurimus ⁊ de honeſto ac bono ſermo
ſit Nā quo ſepius monuerit. hoc rarius caſtigabit. minime iracūdus. nō tn̄
eoꝝ q̄ emēdanda erūt diſſimulator: ſimplex in docēdo. patiēs laboris. aſſi
duus potius q̄ȝ imodicus. interrogātib' libēter rn̄deat. nō interrogātes per
conteť vltro. In laudādis diſcipuloꝝ ꝺcōnib' nec malignus nec effuſus. q2
res altera tediū laboris. altera ſecuritatē parit. in emendanda q̄ corrigēda
erūt nō acerb' mīme ꝯtumelioſus. Nā id quidē multos a ꝓpoſito ſtudendi
fugat. q̄ quidē ſic obiurgant quaſi oderint. Ipſe aliq̄d. imo multa q̄tidie di
cat. q̄ ſecū audita referāt. Licet em̄ ſatis exēploꝝ ad imitandū ex lcōne ſup
petitet. tn̄ viua illa. vt dr̄. vox alit plenius. p̄cipueq; p̄ceptoris. quē diſcipuli
mō recte ſunt inſtituti: ⁊ amāt ⁊ verenť. Vix aūt dici pt. quāto libētius imi
temur eos quib' fauem⁹. Cogat etiā magiſter diſcipulos in ſchola tēpeſti
ue adeſſe. ⁊ ea q̄ dictanť cū ſilētio excipe. mūdeq; in chartis bn̄ ꝯpaginatis

fabius

alexander gallus

virgilius

plautus

terentius

cicero

horatio

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 70

notare.orthographie ꝛ punctoꝝ diligenter admoneat. Deinde ceſſante dictādi opa. impato ſilētio ꝛ ſumma oim attentōe vnū aliquē ꝯſtituat lectorē vt vere qȝ lcōni ꝛ pnunciatōi integre aſſueſcāt bn̄ legentē laudet. barbare pnunciantē culpet. vt pudefactōis formidine ꝛ laudis cupiditate honeſtiſſimū certamē lrāꝝ certēt. ꝛ in ludo tractāda domi añ ſedulo meditentur

¶ Probatos mgiſtrs vel laborioſo itinere requirendos eſſe Caput. xviij

PRobati mgri prari ſunt. ideoqꝫ ſumma diligētia reqrendi Non te pigeat (Iſocrates inqt. longū facere iter ad eos qui ꝯducibile ſe aliqd docere. pfitenꝶ. Turpe nāqꝫ fuerit mercatores tanta tranſire maria q̇ cumulatiores ſuas opes efficiāt. adoleſcentes ꝓo ne terra qd̄ē ſuſtinere pficiſci aliq̇. vt ſuā meliorē faciāt mentē Imitādus eſt Euclides Megarēſis. cui⁹ memorabile factū Taurus phs apud Gelliū refert. Decreto inqt ſuo athenieſes cauerāt. vt q̇ megaris ciuis eſſet. ſi intuliſſet athenas pedē. phenſus eſſet. vt ea res ei hoi capitalis eſſet. Tāto athenieſes inquit odio flagrabāt finitimoꝝ hoim magarenſiū Tū Euclides q̇ indidē megaris erat. quiqꝫ etiā añ id decretū ꝛ eſſe athenis ꝛ audire Socratē ꝯſueuerat poſtqꝫ id decretū ſanxerunt. ſub noctē puſqꝫ aduespaſceret. tunica lōga muliebri indutus ꝛ pallio verſicolore amictus ꝛ caput ꝛ ora velat⁹ e domo ſua megaris athenas ad ſocratē ꝯmeabat. vt vel noctis aliq̇ tpe ꝯſilioꝝ ſermonūqꝫ eius fieret pticeps. Rurſuſqꝫ ſub lucē milia paſſuū paulo amplius viginti eadē veſte illa intectus redibat. Legim⁹ doctiſſimos hoies vt a ſapie pfeſſorib⁹ plura diſcerēt nullos labores recuſaſſe. Sic pythagoras mēphiticos vates. ſic Plato egyptū ꝛ architū tarentinū. eāqȝ oram italie q̄ quondā magna grecia dicebaꝶ laborioſiſſime pagrauit Vt q̇ athenis magiſter erat ꝛ potēs. cuiuſqȝ doctrinā academie gymnaſia pſonabāt. fieretqȝ pegri⁹ atqꝫ diſcipulus mallēs aliena verecūdie diſcere qꝫ ſua impudenter ingerere. Deniqȝ cū lrās quaſi toto fugiētes orbe pſequiꝶ. captus a piratis atqȝ venūdatus. etiā tyrāno crudeliſſimo paruit captiuus vinctus ꝛ ſeruus. tn̄ qꝛ phs maior emente ſe fuit. ad Titū liuiū lacteo eloquētie fonte manantē de vltimis hyſpanie galliarūqȝ finib⁹ quoſdā veniſſe nobiles legim⁹. Et q̊s ad ꝯtemplationē ſui Roma nō traxerat. vnius hois fama pduxit. Habuit illa etas inauditū oibus ſeculis celebrandūqȝ miraculū. vt tantā vrbē ingreſſi aliud extra vrbē q̄rerent Apollonius ſiue ille magus. vt vulgus loq̇tur. ſiue phs vt Pythagorei tradūt. intrauit pſas. ptrāſiuit caucaſum. albanos. ſcythas maſſagetas. opulentiſſima indie regna penetrauit. ꝛ ad extremū latiſſimo phyſon amne trāſmiſſo puenit ad brachmanas. vt hiarcham in throno ſedentē aureo ꝛ de tātali fonte potantē. inter paucos diſcipulos de natura: de morib⁹ ac ſideꝝ ꝛ dieꝝ curſu audiret docentē. Inde p elamitas. babylonios. chaldeos. medos. aſſyrios. parthos. ſyros. phenices. arabes. paleſtinos reuerſus alexandriā. pꝛexit ad ethiopiā. vt gymnoſophiſtas ꝛ famoſiſſimā ſolis mēſam videret in ſabulo. Inuenit ille vir vbiqȝ qd̄ diſceret ꝛ ſemper pficiens ſp ſe melior fieret. Hec diuus Hierony. Quintilianus vero in primo de oratoria inſtitutōe libro de Platone ſic inquit. Deniqȝ cur in his

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 70

oībus que diſcēda oratori futuro puto. eminuit Plato. qui nō ↄtētus diſciplinis quas pſtare poterāt athene nō pythagoreoꝝ ad q̄s in italiā nauigauerat. egypti q̄ȝ ſacerdotes adijt. atq̄ȝ eoꝝ arcana ꝑdidicit. Idē in xij. li. de Cicerone ſic ſcribit. Uſus eſt ⁊ hac rōne Marcus Tullius ⁊ cū iā clarū meruiſſet inter patronos q̄ tunc erāt nomē. in aſiā nauigauit. ſeq̄ȝ ⁊ alijs ſine dubio eloquētie ac ſapie mgr̄is. ſed p̄cipue tn̄ Apollonio moloni quem Rome q̄ȝ audierat. Rhodi rurſus reformandū ac velut recoquendū dedit. Uerū ne de nr̄is oīno nihil dicā. cū exēploꝝ plena ſint oīa Oroſius hiſpanus vt aīe rōem diſceret primū ad Auguſtinū. deinde ad Hierony. lōgiſſimo ⁊ q̄ꝫ laborioſo itinere ↄtendit. Sed ⁊ ipſe Hierony. nō ↄtentus Rome audiſſe Uictorinū rhetorē ⁊ Donatū grāmaticū Conſtantinopolim profectus eſt. vbi Gregoriū nazianzenū in ſacris lr̄is habuit p̄ceptorē. Apollinarem q̄ȝ antiochie frequēter audiuit. ⁊ dū iā cano eſſet capite alexandriā perrexit. vt a Didymo ceco in ſapie ſtudijs magis erudiret̄. Poſtea bethleem reuerſus hebraicas lr̄as nocturno tp̄e furtim didicit. Timebat eñ is q̄ docebat. ne iudei reſciſcerent. ⁊ in ſe ideo deſeuirent

Uanā eſſe eorū opinionē qui liberos in celebri vrbe natos. vbi lr̄aꝝ ſtudia florent. alio cauſa maioris ꝓfectus tranſmittunt   Ca. xviij.

Eſt igit̄ bonus p̄ceptor vel laborioſo itinere q̄rendus. pueri tn̄ in celebri vrbe nati. vbi clar⁹ mgr̄ lr̄atorio ludo p̄eſt. nō ſtȝ. p̄ſertim in tenera etate vt lr̄as diſcāt alio mittēdi. Que eñ ſtulticia eſt cū domi ſiligineus ſit panis emēdicato furfure magȝ veſci. Eſſet vanitas illa q̄rundā hoīm. q̄ extra patriā liberos ſuos meli⁹ ꝓficere arbitrant̄. Nō pſit certe (ſi Plinio iuniori credim⁹) aut iucūdius morari q̄ꝫ in patria aut pudicius cōtineri q̄ꝫ ſub ocul' parentū. aut minore ſumptu q̄ꝫ domi. Nō ↄualeſcit planta q̄ ſepe trāſfert̄. Magr̄m cui ſemel aſſueuerūt. ſi mō bon⁹ ſit. tātiſꝑ (ſi ↄmode fieri p̄t) audiāt. donec ⁊ lr̄aꝝ peritia ⁊ etate adulti ad ph̄ie ſtudia in academiā aliquā trāſmittant̄ Interea parētes pecuniā. quā alioq̄n expēdere cogerēt filijs ſuis ꝑcāt. vt poſtea philoſophico ↄtubernio diuti⁹ intereſſe poſſint

Que ſint diſcipuli erga p̄ceptorē officia   ca. xix

Qui probatū p̄ceptorē nactus eſt. impmis eū amet ⁊ colat. Eſt eñ amor teſte Plinio iuniore magiſter optimus. Et vt Petrarcha de hȝ hoc oīs doctrina. multo facili⁹ in auditorȝ aīm ab amato p̄ceptore tanſfundit̄. Quintilian⁹ in li. ij. ſic ſcribit. Plura de officijs docentiū locutus. diſcipulos id vnū interim moneo. vt p̄ceptores ſuos nō minus q̄ꝫ ipſa ſtudia amēt. ⁊ parētes eſſe nō q̄dē corpoꝝ ſed mentiū credāt. Multuȝ hec pietas ↄfert ſtudio. Nā ita ⁊ libēter audiēt ⁊ dictis credēt ⁊ eē ſiles ↄcupiſcēt. in ipſos deniq̄ȝ cetus ſcholaꝝ leti ⁊ alacres ↄuenięt. emēdati non iraſcent̄. laudati gaudebūt. vt ſint clariſſimi in ſtudio merebunt̄. Nā vt illoruȝ officiū eſt docere. ſic hoꝝ p̄bere ſe dociles. alioq̄n neutrū ſine altero ſufficit. Et ſicut hoīs ortus ex vtroq̄ȝ gignentiū ↄfert̄. ⁊ fruſtra ſparſeris ſemina niſi illa p̄mollitus fouerit ⁊ ſulcus. ita eloquētia coaleſcere nequit. niſi ſociata tradentis accipientiſq̄ȝ concordia. Id autem omne fere Quintilianus a

plato
plato
cicero
pythagorici
cicero
apollonius
orosius
augustinus
hieronymus
hieronymus
victorinus
donatus
gregorius nazian
apollinaris
didymus
plinius, junior
plinius junior
petrarcha
quintilianus
quintilianus

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 70

Cicerone mutuatus eſt. Ait eñ ille ad filiũ ſcribẽs eplãm. Nõ minus pre
ceptorẽ amare habes q̃ ipſa ſtudia Cũ ipſe alter exiſtat pr̃ nõ dico corpoꝝ
ſed mentiũ multo magis illis excellentiũ. Libẽter velis audire ⁊ dictis cre
dere. ⁊ vt ſilis fias deſiderare. ⁊ tandẽ inter alios ſtudẽtes teletũ ⁊ alacrem
reddere. Et ſi qñ emẽderis: nõ te iraſci. ⁊ ſi laudaris: te inde clariorẽ ſtudio
pbere. Quia pceptoris officiũ eſt docere. diſcipuli vero eſt ſe docilẽ reddere
cum opus ſit Juuenalis deniq; in ſatyra. vij. inquit. Dij maioꝝ vmbris te
nuem ⁊ ſine põdere terrã. Spirãteſq; crocos ⁊ in vrna ppetuũ ver Qui p̃
ceptorẽ ſancti voluere parẽtis Eſſe loco. metuẽs virge iã grandis achilles
Cantabat patrijs in montib⁹. ⁊ cui nõ tũc Eliceret riſuz citharedi cauda
magiſtri. De eodẽ Achille vt magiſtro paruerit. Ouidius in pmo de amã
di arte libro bis ꝟſib⁹ meminit. Qui totiẽs ſocios: totiens exterruit hoſtes
Credit annoſum ptimuiſſe ſenẽ Quas hector ſenſurus erat: poſcente ma
giſtro Verberib⁹ iuſſas pbuit eſſe manus. Non eſt dignus ſcia q̇ ſcie iſur
git pceptori Studioſus diſcipulus venienti magiſtro aſſurgat: caput incli
net. ⁊ loquẽtis ꝟba ſumma attẽtione excipiat. Nam vt Plinius iunior opti
me dr̃. legẽdi ſp occaſio eſt. audiẽdi non ſp. Preterea multo mag;. vt vulgo
dr̃. viua vox afficit Nã licet acriora ſint q̃ legas. altius tñ in aio ſedet. q̃ pro
nũciatio. vultus. habitus. geſtus etiã dicẽtis affigit. Mercedulã itẽ magi
ſterij pceptorib⁹ vnuſquiſq; p facultate ſua liberaliter exoluat. Jta eñ fiet.
vt maiori diligẽtia doceant. ⁊ pmijs allecti nullũ laborẽ ſubterfugiant. Vt
eñ Martialis ait. Jn ſteriles campos nolunt iuga ferre iuuenci Pingue
ſolum laſſat. ſed iuuat ipſe labor

Quales libros ſcholaſtic⁹ habere debeat ca. xx

Librorum copia ſtudioſo hoi neceſſaria eſt adeo vt apud Horatium
eius optio prior fuerit q̃ annone. Sic eñ ait in pmo eplaꝝ volu
mine. Sit bona libroꝝ ⁊ puiſe rugis in annũ Copia: ne fluitem
dubie ſpe pendulus hore. Memorie mandatuz eſt Platonẽ tris philolai
pythagorici libros decẽ milib⁹ denariũ mercatũ fuiſſe Ariſtotelẽ quoq; tra
ditũ libros pauculos Speuſippi phi poſt mortẽ eius emiſſe talentis attic;
trib⁹ Picus Mirandula ſeptẽ aureoꝝ nummũ milia in cõparandis libr;
erogaſſe phibetur. Recte poeta quidam noſtre etatis bibliopolaz ſic loquẽ
tem facit. Cur emitis gẽmas: hec eſt pcioſa ſupellex Qui negat hoc: veros
non hz ille oculos. Feliciſſimi nos eſſemus hoc ſeculo qñ noui artificij. quã
Chalcographiã vocant. beneficio tot vbiq; libri paruo pcio venales circũ
feruntur. ſi non fere oẽs mendis innumeris ſcaterent. Sed neſcio q̇s ma
lus demon nobis tãte felicitatis inuideat. Jn meliorẽ fortaſſis partẽ ſic agi
tur. ne credulitas noſtra libris nimiũ confidat. Verũ vt ad inſtitutũ reuer
tar. Puer adhuc rudis nõ niſi pauculos libros. ⁊ eos quidẽ. ſi fieri pt. emen
datiſſimos habeat. nec ſolũ impſſis chartis aſſueſcat. ſed ⁊ ipſe. qd̕ poſtea
maxio vſui erit. lrãs graphice formare diſcat. ⁊ mature q̃cunq; a magiſtro
dictant in libello ad manũ prompto notare. ſic eñ ⁊ orthographiã paula
tim addiſcet: ⁊ q̃ ipſe ſcripſerit: multo facilius recordabitur. atq; in memo
ria diutius tenebit. Cum vero iam mltũ in litteris pfecerit. paulatim con
ſulto preceptore magis ſibi idoneos ⁊ probatos libros comparet.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 70

Et quan̄ꝙ Plinius dixit: nullū eſſe librū tam malū. vt non aliqua ex par
te ꝓdeſſet: ſcholaſticus tñ a libris quib⁹ ſuꝑflua precepta barbarieſve ineſt
(quales cū maxima ſtudioſoꝝ iactura vulgo circūferri videmus) nō ſecus
ac a venenoſis ſerpentib⁹ ſibi caueat. Nā vt Gellius inquit. Adoleſcentiū
indolem non tā iuuant. q̄ bene dicta ſunt quā inficiunt q̄ peſſime. Seneca
de libris tractās. Nō refert (inquit) q̄ꝫ multos. ſed q̄ꝫ bonos habeas. lectio
certa ꝓdeſt. varia delectat. Qui q̄ deſtinauit ꝑuenire vult vnā ſequať viam.
nō per multas vageť. nō ire iſtud. ſed errare eſt. Et idem alibi. Diſtrahit li
broꝝ multitudo. Itaqꝫ cū legere nō poſſis quantū habueris. ſatis ē habe
re quantū legas. Sed mō (inquis) hunc librū euoluere volo. mō illū. faſti
dientis ſtomachi eſt multa deguſtare cibaria. q̄ vbi varia ſunt inquinant.
non alūt. Probatos itaqꝫ ſꝑ lege. ꝛ ſi qñ ad alios diuerti libuerit. ad priores
redi. Hec Seneca. Nos id ꝑterea admonebimus. vt diligēs ſcholaſtic⁹ nō
temere. ſed ex magiſtri ꝯſilio libros ſuos ſedulo emēdet. veris pūctis orōes
et ſñias diſtinguat. locos magis memorabiles inſigniat vel potius excer
pat. ꝛ in libello ad hoc apto ſeligat. Plinius ille naturalis hiſtorie ſcriptor
nihil legit vnq̄ꝫ qđ nō excerperet. Multa eñi ſepe nobis inter legendū oc
currūt memoratu digna. q̄ niſi ſeligamus facile obliuiſcimur. ꝛ ſi rurſum q̄
rere velimus. totū fere librū illū denuo euoluere cogemur. qđ ſi excerptiūcu
las fecerimus: facile nobis eadē illa offerenť. Sunt etiā ſnīe q̄ ad eandē ma
teriā ꝑtinēt annotāde ꝛ in vnū quendā locū colligēde. Inter legendū itē cla
ra voce ꝓtendū eſt. qđ tum ad intelligendū maxime ꝓdeſt. tū etiā ad ſtoma
chi concoctionē plurimū valet. vt phyſicoꝝ clariſſimi tradiderunt.

Quantū hoī ꝓſit ſtudioſoꝝ ꝯſuetudo Ca. xxi.

Studioſoꝝ ꝯſuetudo diligenti ſcholaſtico nō parū fructus ꝑſtabit.
Cū ſancto ſcūs eris ꝛ cum ꝑuerſo ꝑuerteris. Vſitatuꝫ eſt ſermone
ꝓuerbiū. Si claudo vicinus habitaueris ꝛ ipſe claudus ambulare
diſces. Petrarcha in bucolicis. Paſtorē paſtor. pecudem pecus inficit egra
Seneca in epl'a. vij. Cū his ꝯuerſare qui te meliorē facturi ſunt. Illos admit
te. quos tu potes facere meliores. Mutuo iſta fiūt ꝛ hoīes dū docēt diſcūt
Ariſto. in ix. Ethico. volumine. Diſces ex ſtudioſis nimiꝝ optima ſꝑ. Sit
adoleſcēs erga ſodales. ꝯtubernales ꝛ oīs cōdiſcipulos beneuolus ꝛ ꝑhu
manus. ꝓbatiſſimos q̊ſqꝫ ꝛ diligētiſſimos amet. iſqꝫ ſe adiūgat. cum his ſe
crebro in lrīs exercitet. latino ſꝑ ſermone vtať. ꝯgrediať etiā nonnūq̄ꝫ dia
lectico certamine. Id eñi ingeniū acuit. linguā erudit. memoriāqꝫ ꝯfirmat
Optima eſt ſtudioꝝ emulatio. Vñ Ariſto. interrogatus q̄ pacto diſcipuli
egregie ꝓficerent. ſi excellētiores ait ꝑſequētes. tardiores non attēdant. Ge
neroſi animi eſt dolere ſe vinci ꝛ in eodē ſtudij genere ꝯuerſantibus poſtponi:
ac quaſi hebetiorē relinqui. Licet ipſa (vt ait fabius) vitium ſit ambitio. fre
quēter tñ cauſa virtutuꝫ eſt. Non pudeat indoctiorē ab alio qui peritior ſit
diſcere. Malus pudor eſt quo a ꝑfectu impedimur. Habeať ſꝑ in pectore
Horatianū illud. Cur neſcire pudēs praue. q̄ꝫ diſcere malo Non grauetur
etiā doctior imperitiorē docere. nā teſte Quintiliano. Optimū ꝓficiēdi ge
nus eſt docere q̄ didiceris: Seneca in vi. epl'a his verſib⁹ vtitur. In hoc ali
quid gaudeo diſcere vt doceā. nec me vlla res delectabit. licet ſit eximia ꝛ ſa

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 70

lutaris. ꝙ̄ mihi vni ſciturus ſum. Si cū hac exceptione detur ſapiā: vt illā incluſam teneā nec enunciē reijciā. nullius boni ſine ſocio iucūda eſt poſſeſſio. Diuus Ambroſius in ſecūdo librorum officialiū ſic ait. Quid eñ prodeſt habere ſapiam ſi conſiliū neges. ſi conſulendi intercludas copiam: Clauſiſti fontem. vt nec alijs influat. nec tibi proſit

De ſtudiorum ordine & fine Caput. xxij.

SUpereſt nūc vt de ſtudij ordīe. mō ac pſeuerātia ꝓ ingenioli noſtri tenuitate pauc; agam⁹ Studiū duplex ē morum & lrārum. Morum ſtudiū hoīem virtutibꝫ ꝯponit. deo & hoībꝫ charum facit. & tandē; ad vitā beatā ꝑducit. cui ꝗſquis mentē hꝫ. diligētiſſime vacare dꝫ. naz ſine eo ꝙ̄talibet lrārum & phīe cognitio nequicꝙ̄ ꝓdeſt. Nihil eſt pniciosius hoīe docto & malo. vt Laurē. valla ꝑclare ait. Patēt aūt morum ꝑcepta latiſſime. ſed qz eorum ꝗtidie bonus ꝑceptor diſciplos admonet. facilimeꝗ ex diſtichis ꝗ Catōis inſcribunt. ex Señ. opuſculo de ꝗttuor ꝟtutibꝫ cardīalibꝫ. ex Aureolo Iſocratis libello. ex adoleſcētia itē Jacobi wimphelingſ. depromere illa pt: ad lrāriū ſtudiū trāſibo grāmatice arti impmis opa dāda eſt. ꝗ fons eſt & origo artiū liberaliū. Ad eius rudimēta ꝑcipiēda puer vni ꝓbato autori aſſueſcat; Perotto Sulpitio Guarino veronēſi Pylade Veſpino Mācinello. alijve claro grāmatico. Interimꝗ dū noīm declinatōi ſtudet. ſubſtantiuis epitheta ꝑponere & vna variare diſcat. qualia ſtꝫ. liqdus fons. albus dens. pulcra venus. alma ceres. leuisꝗ pluma. flauū mel. triſte bellū. clarū lumē et id genus reliqua. Vbi iā ad ſyntaxim ꝑuenerit. ꝯplures eiuſdē ꝯſtructiōis oratiūcule ſnīa exēplove inſignes & nobiles ex Plauto Terētio Cicerone Virgilio Ouidio Saluſtio Plinio iuniore et reliqs ꝑclaris ſcriptoribꝫ illi ante oculos ponant. & crebra repetitōe mēorie quaſi imprimant. Sic breui multū ꝓficiet. ſi ꝯpendioſis ꝑceptis mediocris exēplorum copia ſuggeratur. Poſtea cū ad poetarum enarratiōem audiendā fuerit idoneus. illos ꝑceptor interptet. ꝗ moribꝫ pudicis nō officiāt. ſed adoleſcētis aīm hūanitate non minus alāt ꝙ̄ latinitate inſtituāt. Adoleſcēs ipſe verſuū dimēſurationē et carminū rōem auidiſſime ꝑdiſcat. ꝗ elegāter ꝗ ſentētioſe. ꝗ liceter dicta. que itē imitāda. ꝗ nō ſint. a doctore ſitiēter accipiat. bn̄ dicta ſilitudīe quadā effingat. barbare ꝓlata emēdet. ſtylūꝗ & ſoluta & nūeroſa orōne exerceat Paulatim etiā ad dialectices ſtudiū qua verum a falſo ſecernim⁹. & ad reliqs diſciplinas ꝑgendū eſt. Sꝫ in ſtudēdo ſp ordo adhibēdus erit. ne varij libri ꝯfuſe legant. ſed ſingulis lcōnibꝫ diſpitas horas haberi oportet. ꝗ vna res plimū ꝓdeſt. & ad librorum varietatē & ad rerum ꝯſumationē. qd abūde & facile ꝑcipi pt. ſi ꝗs ſtatuta hora exiguū qd vl legat vel excribat. & id abſꝗ vlla intermiſſione faciat. Intelliget; eñ paucis diebꝫ multū ſe ꝓfeciſſe. Hoc illud ſonat Heſiodi a Guarino veronēſi ſic interptatū. Paruula ſi tentes ſuꝑadiciſſe puſillis Iocꝗ frequēs pagas magn⁹ cumulat aceruus Sūt & duo vitia impmis vitāda Vnū ne incognita ꝓ cognitis habeat. ijſqz temere aſſentiat. Qd vitiū effugere ꝗ volet adhibebit ad ꝯſiderādas res & tps & diligētiā. Alterū eſt vitiū. ꝙ quidā nimis magnū ſtudiū multāꝗ operā in res obſcuras atꝗ difficiles ꝯferūt. eaſdēꝗ nō nccārias. Proide caueat adoleſcēs ne in pſtigioſis dialecticorum captiūculis & argute cōcinnatis ſophiſtarum ten

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 70

dicul[ı]s etatē ſuā exigat. Sūt eñ vt Ariſto. in viij. Politico. voluminē ſcri‑
bit q̄dā etiā ex liberalib[us] ſciētijs quas vſq[ue] ad aliq̄d diſcere honeſtū ſit. peni‑
tus vero ſeſe illis tradere ac ad extremū vſq[ue] pſequi velle mentē occupatā [et]
vilē reddit. Si igit[ur] ad altiores ſciās ꝓperet hō [et] a liberalib[us] diſciplinis vel
ad phiam vel ad ſciam iuris vel ad medicine peritiā vel maxime ad ſacras
lrās maturo gradu ꝯtendat. Nec ſi vbiq[ue] tullianā elegantiā nō dep̄hēdat
ideo diuina volumina abijciat. Nolo (ad Paulinū ſcribens inq̄t Hiero.)
offendaris in ſcripturis ſcis ſimplicitate [et] quaſi vilitate verbo[rum]. q̄ vel vitio
interpretū vel de induſtria ſic ꝓlata ſunt. vt ruſticā contionē facilius inſtrue‑
rent. [et] in vna eadem ſententia aliter doctus. aliter audiret indoctus.

arist: lib 8 polit.
cicero
paulinus
hieronymus

¶ Quod interdū ſtudio intermiſſo honeſtis luſi‑bus animus relaxandus eſt. Ca. xxiij.

Modus vt in oī alia re. ita [et] in lrārio ſtudio adhibēdus eſt. Ferient[ur]
interdū ſcholaſtici [et] nō inhoneſtis luſib[us] ſe oblectēt. vt ad ſtudia ala‑
criores redeāt. Elegāter canit in. iiij. ſyluarum Papinius. Et ſontes
aperit pharetras. arcuq[ue] retēdit Parthus: [et] eleis auriga laboribus actos
Alpheo ꝑmulcet equos. [et] noſtra fatiſcit. Laxat[ur]q[ue] chelis. vires inſtigat alit‑
q[ue]. Tēpeſtiua quies. maior poſt ocia virtus Feſtiue q[uo]q[ue] Auſonius ad ſuū
nepotē. Et ſatis eſt puero memori legiſſe libēter Et ceſſare licz. grato ſcho‑
la noīe dicta eſt Juſta laboriferis tribuant[ur] vt ocia muſis Quo magis alter‑
nū certus ſuccedere ludū Diſce libēs. longū delinitura laborem Interual‑
la damus. ſtudiū puerile fatiſcit Leta niſi auſteris. varietur feſta profeſtis
Ouidius itē in p̄. de ponto. Ocia corpus alunt. animus quoq[ue] paſcit[ur] illis
Immodicus ꝯtra carpit vtrinq[ue] labor. Señ. vero in ep̄la ad Lucilliū. xv:
ſic ſcribit. Neq[ue] ego te ſp̄ iubeo immanere libro aut pugillarib[us] Dandū eſt
aliq̄d interuallū animo. ita tñ vt non reſoluat[ur] ſed remittatur.

papinius
ausonius
ovidius
seneca
lucilius

¶ Quod ſtudia intermittēda. nō aūt omittenda ſed dū viuimus pſequenda ſunt. Ca. vltimū.

Relaxatione animi ita vtendū ē. vt mox ad ſtudia reuertamur Si
quid aūt p̄mo intuitu haud capiam[us]. nō ſtatim abijciam[us] de ma‑
nib[us] codices. ſed diutina ſpeculatōe ingeniū in id intēdamus Re‑
cte Seneca. Nihil eſt qd nō expugnet ꝑtinax opa [et] intēta ac diligens cura
Caueamus etiā potiſſimū. ne vel ocio vel corporis labore diuturno ſtudiū in‑
tercipiamus. Audiam[us] Ouidiū quāta ſit intermiſſi ſtudij iactura his ver‑
ſib[us] in v. triſtiū ꝓſtantē. Adde q[uod] ingeniū longa rubigine leſum Torpet [et]
eſt multo q[uam] fuit añ minus. Fertilis aſſiduo ſi non renouet[ur] aratro. Nil niſi
cum ſpinis gramē habebit ager. Tpe qui longo ſteterit. male currit [et] inter
Carcerib[us] miſſos vltimus ibit equus Vertit[ur] in teneram cariem. rimiſq[ue] de‑
hiſcit. Siqua diu ſolitis cymba vacabit aquis. Nullū p̄terea laborē recuſe‑
mus vt in lrātos viros euadamus. Captnri dulcem fructū radicis amare
Ingenue Hermolaus barbarus in quadā ep̄la. Sine labore (inq̄t) ſine
vigilijs ꝑuenire nemo p̄t ad ea q̄ nos a vulgo ſepant [et] a pp̄lo. Et vt idē te‑
ſtatur apud grecos verſus prouerbij vice celebratus eſt. qui in latinū interp[re]‑

seneca
ovidius
hermolaus barbarus.
hermolaus barbarus

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 70

tatus ſic ſonat. Uenter pluma venus laudī fugiēda ſequēti. Preclare q̄z
Horatius in arte poetica ne labores detractemus admonet cum inquit.
Qui cupit optatā curſu cōtingere metā Multa tulit fecitq̄z puer ſudauit
et alſit. Abſtinuit venere ⁊ baccho. qui pythia cantat Tibicen. didicit p̄us
extimuitq̄z magiſtrū. Nullū deniq̄z ſtudijs terminū p̄ſtituamus. ſed Sene
ce conſilio pareamus dicentis. Tam diu diſcendum eſt. q̄z diu neſciar, ſi p
uerbio credimus. q̄z diu viuas. vt hac vita laborioſe trāſacta dulciſſima qui
ete ⁊ immortali voluptate apud ſuperos in celo p̄fruamur

❡ Enchiridion ſcholaſticoꝝ finem habet

❡ Joannes Murmellius Hermāno Guernenſi iuueni litterato et ingenuaꝝ artiū ſtudioſiſſimo ſalutem dicit

Cum viderem Hermāne ſuauiſſime tē faci
li ⁊ p̄humano ingenio p̄ditum. atq̄z ab ijs rebus. quib⁹ iuuentus fe
re omnis delectat̄. baccho ⁊ venere longe abhorrentem. ſolas natura lrās
atq̄z bonas artes amplecti. non potui committere. quin tibi meis monitis
ſubuenirē: ⁊ (quod d̄r) calcaria adderem ſponte currenti Nam vt Sulmo
nenſis poeta in. ij. de ponto volumine canit. Acer ⁊ ad palme per ſe curſu
rus honores. Si tamen horteris. fortius ibit equus. Et in. v. triſtium Qui
monet. vt facias. quod iā facis. ille monēdo Laudat. ⁊ hortatu comprobat
acta ſuo. Quocirca ꝯmentariolos. quos intra hoc biduū in volumen diui
Hieronymi ad Nepotianū de clericoꝝ officijs compoſui. tibi dedico. id ſe
dulo monens. vt ab humanis lrīs ad ſacras ⁊ diuinas p̄ſeueranti ſtudioꝝ
gradu contēdas. ⁊ vita nō minus quā orōne philoſopheris In hac autem
ep̄la. ſi diligenter animū attenderis (ſingula eñ fere verba ſuam vim ha
bent) vt clerici ⁊ eccleſiaſtici homines viuere debeāt. precepta longe vtiliſſi
ma inuenies. Quibus p̄cor. ſiquando myſticis cerimonijs initiatus fueris
ſummo ſtudio obtemperes. vt populo tam vite ſanctimonia. q̄z vario diſci
plinaꝝ ſplendore p̄luceas. Neq̄z vero te moueat ſacerdotū (ſi mō hi quoꝝ
vita nihil ꝓphanius eſt ⁊ de quibus Baptiſta Mantuanus inquit. Scor
ta tegunt gēmis. canibus ꝯuiuia ponunt. ſacerdotes noiādi ſunt) paſſim
genio indulgentiū. baccho ⁊ veneri ſacrificantiū. negotia deniq̄z ſordidiſſi
ma queq̄z exercentium multitudo. Sicut eñ in omni ſeculo rari poete. rari
philoſophi. rari probate vite homines fuerunt. ita ⁊ in hac etate noſtra ec
cleſiaſticos viros extra monaſteria bene honeſteq̄z viuentes adeo difficile
eſt inuenire. Pauciſſimi nanq̄z ſunt. ⁊ hi omni laude ac honore digni Cete
ros eñ duo peſtilentiſſima humani animi vitia luxuries ⁊ cupiditas. q̄ ſibi
inuicem alimenta p̄bent. fere oēs occuparunt. Sed tibi ſemp cogitandū eſt
et p̄petuo in pectore habendū. infinito ſatius fore. vt cū paucis triūphanti
bus ad ſuperos candidatus p̄uehare. quā vt cū innumera lamentantium
turba ad inferni iouis carcerē ſciſſa coma ⁊ lacera veſte p̄cipiteris Uale

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 70

¶ Diui Hieronymi preſbyteri ꝛ doctoris chriſtiane eccleſie clariſſimi ad Nepotianũ ſacerdotẽ de clericoꝝ ꝛ ſacerdotũ officijs liber aureolus cũ Joannis Murmellij commentariolis ad obſcuriores locos intelligendos adiectis

PEtis a me Nepotiane frater chariſſime lit-
teris trãſmarinis ꝛ crebro petis. vt tibi breui volumĩe
digeram ꝑcepta viuendi. ꝛ qua rõne is qui ſeculi militia dere-
licta vel monachus ceperit eſſe vel clericus. rectũ chriſti tramĩ-
tem teneat. ne ad diuerſa vicioꝝ diuerticula rapiat᷑. Dũ eſſem
adoleſcens, imo pene puer. ꝛ primos impetus laſciuiẽtis eta-
tis eremi duricia refrenarẽ. ſcripſi ad auunculũ tuũ ſanctũ He-
liodoꝝ exhortatoriã epl'am. plenã lachrymis querimonijſq;. ꝛ
que deſerti ſodalis monſtraret affectũ. Sed in illo opere ꝓ eta-
te tunc luſimus. ꝛ calentib; adhuc rhetoꝝ ſtudijs atq; doctri-
nis queda ſcholaſtico flore depinximus. Nunc iam cano capi-
te ꝛ arata rugis fronte. ꝛ inſtar boũ pendentib; a mento pale-
aribus Frigidus obſiſtit circũ precordia ſanguis. Vñ ꝛ in alio
loco idẽ poeta canit. Omnia fert etas. animũ quoq;. Et poſt modi-
cum. Nũc oblita mihi tot carmina. vox q; merin Jã fugit ipſa

¶ In hac epl'a ſeu libello eruditiſſimus chriſtiane eccl'e doctor exordiens
a verſibus latini poete ꝛ hebrei vatis regiſq; myſterio. qui ſenex ſunamitis
puelle fouebatur amplexu. oſtẽdit in ſenibus frigeſcente corꝑe ꝛ virib; eius
fatiſcentibus. ſapientiã ſolam augeſcere indieſq; magis feruere. Et proin-
de ſenilem ſibi auctoritatẽ aſſerens clericis viuendi ꝑcepta ꝓponit. Mo-
net imprimis eos ſuũ nomẽ interꝑtari. vt tanq; in ſortem dñi aſſcripti nitã-
tur eſſe qui dicunt᷑. Docet eſſe hoſpitales ꝛ feminaꝝ vitare cõtubernia. con-
ſuetudinis eaꝝ pericula ꝓponẽs. aſpernari diuitias ꝛ fugere delicatiora cõ-
uiuia. diſcere ſacras lrãs ꝛ docere que ipſi faciant. in doctrina nõ ambitio-
ſos ſed ſale conditos eſſe debere. obedire pontifici. ꝛ pontifices paſtores eẽ
debere. non dños imperioſos. in veſtitu ꝛ erogatione ſeruandũ eſſe medio-
critatẽ. queſtũ oĩno vitandũ. delectum habendum in miniſtris eccl'e. ſodali-
tatem potentiũ ac ſeculariũ hominũ ꝑſertim in cõuiuijs faciendã. abſtinen-
dum a vino. moderata ſeruanda ieiunia. oſtentationem ꝛ captationem po-
pularis aure maxime ſub religionis ſpẽ deuitandũ. linguã etiã atq; aures
a detractione cohibendas. procurationes item ac diſpenſationes alienas
eſſe fugiendas. Poſtremo vero perorans ſe aduerſus inuidos ꝛ mordaces
Zoilos prudenter excuſat.

D: Hieronymus
nepotianus
joannes murmellius
nepotianus
heliodoru
georg: 3 georg:
2 georg
Eclog 9
sunamitis

Tráſmarinuz
Diuerticulū

¶ Tranſmarinū dꝛ quod trans mare eſt. vel quod trans mare mittitur:
vt tráſmarinus triūphus. tráſmarine merces. littere tráſmarine. ¶ Diuer
ticulū dꝛ locus vbi de via iter flectitur. Terētius in Eunucho Vbi ad ipm
veni diuerticulū: ꝯſtiti. Diuerticula etiā dicunt domicilia in viis ad q̄ pere
grināte s diuertunt. laſciuiētis etatis recte adoleſcentiā laſciuientē etatē vo
cat q̄ ad oēm intēꝑantiā ꝓna eſt. ideoq; diligētiſſime a vitijs cohibēda. Oui
dius. Et ludis potꝰ gaudet laſciua iuuētus. Apuleꝰ in li. vi. Primi impe
tus iuuētutis freno quodā coercēdi ſunt Baptiſta Mātua. Prima malis
oritꝰ circūdata moribꝫ etas. Et mouet in mētes plurima bella nouas Soꝛ
det ⁊ eſt ingens ſcelerꝫ ſentina iuuentus. Nec patitꝰ frenos. nec iuga ferre pt
Ipſa pt toti tenebras inducere vite. Et vitijs canos cōmaculare ſuis. Eſt
fera. nec leges. nec publica iura veretꝰ Seuit. ⁊ indomiti moꝛe ſuꝑbit equi
Eſt igitꝰ pꝛimū duris arcēda lupatis Atq; graui ſꝑ ſollicitanda metu. Ne
ferat in p̄ceps hoiem ſubigēda flagellis Excruciāda ſiti. ꝯficienda fame

Eremus

¶ Eremus eſt ſolitudo. locus deſertus. ſine aſpiratōe ſcribitꝰ. ⁊ mediā ſyl
labā producit. Baptiſta in. ij. parthenice. Soliuagus vaſtā petijt tū Pau
lus eremū. Eremite dicuntꝰ qui in ſolitudine vitā degunt. Exhoꝛtatoꝛiam
epl̄am huius initiū eſt. Quāto laboꝛe ⁊ ſtudio ꝯtenderim. Pro etate. i. ſm
etatis qualitatē ⁊ ꝯditionē Arata rugis fronte Metaphoꝛicos loquitur.
Sic Ouidius Et tibi iā venient cani formoſe capilli. Iā veniēt ruge q̄ tibi

Palearia

coꝛpus arent ¶ Palearia ꝓpꝛie ſūt pelles a gutture boum dependētes Ma
ro in iij. Geoꝛ. Optima toꝛue foꝛma bouis. cui turpe caput. cui plurima cer
uix Et crurū tenus a mento palearia pendent. Frigidus obſtiterit. Virgi
lianus verſus eſt in. ij. Georgicon. Frigidus obſiſtit circū pꝛecoꝛdia ſanguis

Precoꝛdia

¶ Precoꝛdia vno noīe exta in hoīe dicuntꝰ. vt ſcribit Georgiꝰ merula ex ſen
tentia Plinij ⁊ Coꝛnelij celſi. Oia fert etas. animuz quoq;. Ex nona eglo

Animus

ga Virgilij eſt. fert ponitur ꝓ aufert. Animus accipitur pro memoꝛia Sic
apud Plautū. Longa dies meū incertat animū. Oblita mihi. i. a me. Ob
lita eñ paſſiue dꝛ. fuit eñ obliuiſcoꝛ olim cōe verbum

Quod ne de gentili tantū lrātura ꝓferre videamur. diuino
rū voluminū ſacramēta ꝯgnoſce. Dauid annos natus ſeptua
ginta. bellicoſus quondā vir ſenectute frigeſcēte non poterat.
calefieri. Queritꝰ itaq; puella de vniuerſis filiabꝫ iſrael Abiſac
ſunamitis. q̄ cuz rege doꝛmiret ⁊ ſenile coꝛpus calefaceret Nō
ne tibi videtꝰ. ſi occidentē ſeq̄ris lrām: vel figmentū eſſe de mi
mo vel atellanaꝝ ludicra! Frigidus ſenex obuoluitꝰ veſtimen
tis: ⁊ niſi ꝯplexu adoleſcētule nō tepeſcit Viuebat adhuc beth
ſabee. ſupererat abigail. ⁊ relique vxoꝛes eius ⁊ ꝯcubine quas
ſcriptura cōmemoꝛat. Oēs quaſi frigide repudiantꝰ. ⁊ in vniꝰ
tantū grandeuus caleſcit amplexibꝫ. Abꝛaam multo dauid ſe
nioꝛ fuit. ⁊ tñ viuēte Sara aliā nō q̄ſiuit vxoꝛē Iſaac duplices
dauid annos habuit. ⁊ cum Rebecca iā vetula nunq̄ refrixit

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 70

Taceo de priorib9 añ diluuiū viris. q̄ poſt annos noningētos
nō dico ſenilib9. ſꝫ pene iā carioſis artub9 nequaqꝫ puellares q̄
ſiere amplexus. Certe Moſes dux iſraelitici ꝑpl'i. cxx. annos
habebat. ꝛ Sephorā nō mutauit vxorē. Que eſt igit̄ ſunamitꝭ
vxor ꝛ virgo tā feruēs vt frigidū calefaceret. tā ſcā vt calentē
ad libidinē nō ꝓuocaret. Exponat ſapiētiſſim9 Salomō pris
ſui delitias ꝛ pacificus bellatoris viri narret amplex9 Poſſi
de ſapientiā. poſſide intelligentiā. Ne obliuiſcaris ꝛ ne declina
ueris a v̄bis oris mei. Ne derelinq̄s illā ꝛ app̄hendet te Ama
illam ꝛ cōſeruabit te. Principiū ſapīe poſſide ſapientiam. ꝛ in
omni poſſeſſione tua poſſide intelligentiā. Circūda illā ꝛ exal
tabit te. honora illam ꝛ amplexabit̄ te. vt det capiti tuo coronā
gratiarum. corona quoqꝫ delitiarum protegat te.
¶ Ab ethnici poete teſtimonijs ad ſacras lrās ſe trāſfert. ¶ Sacramentū
vt ait Aug9. eſt inuiſibilis grē viſibilis forma Vel ſacramentū eſt ſacre rei ſi Sacramentū
gnū Id aūt grece dr myſteriū. Dauid ānos ꝛc. hoc in p̄mo capite tertij Re
gū legit̄ ¶ Sunamitꝭ dr femia de ſuna oppido. Sunamites aūt vſr de eo Sunamitis
¶ De mimo. i. ex hmōi gñe fabule. Mimus eñ mō gen9 fabule ft Vñ di Mimus
cunt̄ mimographi mimoꝝ ſcriptores. q̄les fuerūt Publi9 ꝛ Laberius Mō
mim9 ft hiſtrionē. Interp̄tat̄ eñ effictor vel imitator. ¶ Atellane dicte ſtꝫ Atellane
comedie ioculares ꝛ ſcurriles ab atella oppido oſcoꝝ in Cāpania vbi gran
de amphitheatrū fuit ¶ Bethſabee dicta ē vna vxoꝝ Dauidis mater Sa
lomōis. Berſabee v̄o regiōis cuiuſdā nomē ē ¶ Abigail vna vxoꝝ Daui Bethſabee
dis fuit. quas ſcriptura ꝯmemorat in. i. ꝛ ij. Re. ¶ Abraā vixit ānos. clxxv Abigail
et viuēte Sara vxore ſua nō q̄ſiuit aliā vxorē. ſed illa demortua duxit aliaꝫ Abraam
noie Ceturā. vt legit̄ in Geneſeos ca. xxv. Iſaac duplices Dauid eñ. vt
regū teſtat̄ hiſtoria. cū triginta ānos natus eēt regn̄re cepit. ꝛ xl. ānos regna
uit. vixit ḡ annos lxx. Iſaac v̄o vt ſcriptū ē in capite Geneſeos. xxxv. centū
octoginta ānos vixit. duplices itaqꝫ Dauid ānos habuit. ¶ Refrixit a rei Refrixit
frigeo. Caue ne legas refriguit. Nō dico ſenilib9. ſed pene iā carioſis artib9.
Elegās orō eſt ꝛ ſenſum vehemēter exaugēs ¶ Carioſus dr vetuſtus. pu Carioſus
treſcēs. Caries vetuſtas. putredo. Pacific9 bellatoris viri ¶ Antitheton fi Antitheton
gura ē qua ꝯtrariū ꝯrio opponit̄ ¶ Dauid interp̄tat̄ manu fortꝭ. Salomō Dauid
vero pacific9. Pleriqꝫ doctiſſimi hoies Solomon ꝑ o etiā in p̄ma ſcribunt Salomon
Poſſide ſapiam. Hec ex q̄rto capite ꝓuerbioꝝ Salomōis deprompta ſtꝫ
Oēs pene v̄tutes corꝑis mutāt̄ in ſenib9: ꝛ creſcēte ſola ſapiā
decreſcūt cetera. vires ieiunia vigilie elecmoſyne chameunie.
huc illucqꝫ diſcurſ9. ꝑegrioꝝ ſuſceptio. defēſio paupeꝝ. iſtātia
orōnū ꝛ ꝑſeuerātia. viſitatio lāguētiū. labor manuū vñ p̄beāt̄
elecmoſyne. Et ne ſermonē lōgius ꝓtrahā. cuncta q̄ ꝑ corpus
exercent̄. fracto corꝑe minora fiūt. Nec hoc dico. ꝙ in iuuenib9

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 70

et ſolidioris adhuc etatis. ijs dumtaxat qui labore ⁊ ardentiſſi
mo ſtudio. vite quoqꝫ ſanctimonia ⁊ orōnis ad dn̄m frequētia
ſcientiā cōſecuti ſunt. frigeat ſapiētia. que in pleriſqꝫ ſenibus
etate marceſcit. ſed qḋ ab adoleſcētia multa corpis bella ſuſti-
neat. ⁊ inter incentiua vitioꝝ ⁊ carnis titillationes. q̄ſi ignis
in lignis viridibus ſuffocet᷑. vt ſuū non poſſit explicare fulgo-
rem. Senectus vero rurſus eoꝝ qui adoleſcentiā ſuā honeſtiſ
artibꝰ inſtruxerūt. ⁊ in lege domini meditati ſunt die ac nocte
etate fit doctior. vſu tritior. pceſſu tpis ſapientior. ⁊ veteꝝ ſtu
dioꝝ dulciſſimos fructus metit. Vn̄ et ſapiens ille vir grecie
Themeſtocles cū expletis centū ſeptē annis ſe mori cerneret
dixiſſe fert᷑ ſe dolere. qḋ tūc egrederet᷑ de vita qn̄ ſapere cepiſſꝫ
Plato vno ⁊ octogeſimo anno ſcribēs mortuus eſt Iſocrates
nonaginta nouē annos in docēdi ſcribendiqꝫ labore compleuit
Taceo ceteros phos Pythagoram Democritū Xenocratē Ze
nonem Cleantem. qui iā etate longeua in ſapientie ſtudijs flo
ruerunt. Ad poetas venio Homeꝝ Heſiodū Simonidē Ste
ſichoꝝ. qui grandes natu cygneum neſcio quid ⁊ ſolito dulciꝰ
vicina morte cecinerūt. Sophocles cū ꝓpter nimiā ſenectutem
et rei familiaris negligentiā a filijs accuſaret᷑ amentie Oedi-
pi fabulā quā nuꝑ ſcripſerat recitauit iudicibꝫ. ⁊ tantū ſapien
tie in etate iam fracta ſpecimen dedit. vt ſeueritatē tribunaliū
in theatri fauorē conuerteret. Nec mirum cum etiā Cato Cen
ſorius ⁊ romani generis diſertiſſimus iam ⁊ ſenex grecas lit
teras nec erubuerit nec deſperauerit diſcere. Certe Homerus
refert ꝙ de lingua Neſtoris iaꝫ vetuli et pene decrepiti dulcior
melle oratior fluxerit

¶ Ouidius in. v. faſtoꝝ ſic inquit. Magna fuit capitis quondā reueren-
tia cani Inqꝫ ſuo pcio ruga ſenilis erat. Martis opus iuuenes animoſa-
qꝫ bella gerebant. Et pro dijs aderant in ſtatione ſuis Viribus illa minor
nec habendis vtilis armis. Conſilio patrie ſepe ferebat opem ¶ Eleemo

Eleemoſyna

ſyna duplici e poſt l a doctis ⁊ grece lingue peritis ſcribitur. Significat au
tem ꝓprie miſericordiā ſeu miſerationē. Accipitur pro munere quod datur
mendico ¶ Chameunia grecum nomen eſt ⁊ interp̄tatur humi dormitio

Chameunia

ſiue dormitio in pauimentū. nam chama humus dr̄. eune dormitio. Qui
labore ⁊ ardentiſſimo ſtudio Optime complectit᷑ modos quibꝫ ſcientiam
ſtudioſus homo conſeq̄tur. Vitioꝝ incentiua. i. incitamēta. Deducit᷑ autē
incentiuū ab incendo ¶ Titillationes ad libidinē incitationes Titillare

Titillare

ad libidinem incitare. Et veterū ſtudioꝝ dulciſſimos fructus metit. Cice

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 70

ro in Catone maiori. Aptiſſima oīno arma ſunt ſenectutis artes exercita
tioneſq3 virtutū. que in omni etate culte cum multū diuq3 vixeris. mirificos
afferūt fructus In eodē. Quid eſt iucundius ſenectute ſtypata ſtudijs iu
uentutis ¶ Themiſtocles athenienſis dux clariſſimus. cuius vitā Plutar **Themiſtocleſ**
chus deſcribit qui etiā tradit illū epoto taurino ſanguine. quēadmodū opi
nanꝛ quidā veneno infuſo in magneſia mortē oppetijſſe. cum quintū iam et
ſexageſimū etatis ſue abſoluiſſet annū Hieronymus vero hic aliuz ſeqtur
auctorē ¶ Plato athenienſis Ariſtonis ⁊ Perictione filius phoꝝ omniū et **Plato**
doctiſſimus ⁊ eloquētiſſimus. de cuius morte varie referunꝛ opiniones. in
ter quas vna eſt ꝙ in lectulo ſuo cum ⁊ ſcriberet ⁊ legeret vno ⁊ octogeſimo
etatis anno mortē obijt. Tull. in li. de ſenectute. Eſt eñ quiete ⁊ pure ele
ganter acte etatis placida ac lenis ſenectus qualē accepimus Platonis ꝗ
vno ⁊ octogeſimo anno ſcribēs mortuus eſt. ¶ Iſocrates grecus ⁊ phus **Iſocrates**
clariſſimus Gorgie auditor multoꝝ phoꝝ ꝑceptor eximius. vt Macrob.
atteſtaꝛ. De hoc in eodē li. Tull. Qualē Iſocratis ꝗ eū librū qui panathe
naicus inſcribiꝛ. quarto ⁊ nonageſimo anno ſcripſiſſe dr. vixitq3 quinquen
niū poſtea. Ubi in pleriſq3 exemplarib9 prima lrā abolita ſocratis corrupte
legiꝛ. qua lcōne etiā Antonius Mācinellus vir alioqn doctiſſimus in. xiij.
Iuuenalis ſatyrā ſcribēs deceptus eſt ¶ Pythagoras ſamius italice phie **Pythagoras**
princeps. qui diſcēdi cā plurimas terras ꝑagrauit. et hoc nomē qđ eſt phs
inuenit. hic ferꝛ octogeſimo etatis ſue anno diē obijſſe. de cuius morte La
ertius varias opīones explicauit ¶ Democritus abderites phs maxime **Democritus**
frugalitatis. ꝗ vt ait Iuuenalis Perpetuo riſu pulmonem agitare ſolebat:
hic teſte hypparcho. c. ⁊. ix. āños vixit ¶ Xenocrates calcedonius phs aca **Xenocrates**
demicus platonis auditor vite pudicicia ⁊ moꝝ grauitate clariſſimus. qui
cum academie. xxv. annos ꝑfuiſſet. moriꝛ noctu. cū in ſartaginē forte offen
diſſet anno etatis ſue. lxxxij. ¶ Zeno cictienſis phs clariſſimus. ſtoice diſci **Zeno**
pline autor. xc. etatis ſue anno ex hac vita migrauit. ¶ Cleantes aſianus **Cleantes**
phs ſtoicus paup ⁊ laborioſus qui noctu aquā hauriēdo ⁊ pinſendo victuz
q̄ritabat. hic zenonis magiſtri ſui annos equaſſe ꝓhibetur ¶ Homer9 om **Homerus**
niū poetaꝝ fons vberrimus ab infantia meleſigenes vocatus. ꝗ poſtea ce
cus fact9 Homeri nomē accepit Eumei nāq3 ⁊ iones teſte Plutarcho ocu
lis captos homeros appellāt. ꝙ homeris. id eſt itineris ducib9 egeāt. hic re
lictis duob9 clariſſimis poematib9 iliade ⁊ odyſſea annoꝝ plenus deceſſit.
cuius ſepulcro greca lingua hoc epigramma inciſum fuit. Cōditur hoc tu
mulo vates diuinus homerus Heroū cecinit ꝗ bene geſta ducū. ¶ Heſio
dus aſcreus poeta ꝗ homeri tꝑibus vixiſſe creditur. ꝑmus de agricultura **Heſiodus**
verſib9 ſcripſit quē Uirgi. in Georgicis imitatus eſt ¶ Simonides et ſteſi **Simonides**
chorus lyrici poete inter nouē apud grecos celebrati quoꝝ ꝑclare meminit **Steſichorus**
Fabius in libro. x. ¶ Cygneus poſſeſſiuū a noīe greco cygnus. Ouid. Iā **Cygneus**
mea cygneas imitanꝛ tꝑa plumas Cygni vicina morte ſolito dulcius cane
re dicunꝛ. Martialis. Dulcia defecta modulaꝛ carmīa lingua Cantator
cygnus funeris ipſe ſui. Dido ouidiana Sic vbi fata vocāt. vdis abiectus
in aruis. Ad vada meandri ꝯcinit alb9 olor Baptiſta Mā. Cantat et in
gratos vite finire labores Geſtit. vt ad mortis limina venit olor. Cygnis
aūt boni ⁊ arguti poete ꝯparantur quemadmodū inepti ⁊ diſſoni anſeribus

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 70

(Neſcio quid) hac oratiuncula vtimur. cum magnū quiddā ⁊ admirabile qđ verbis ꝯſequi nō poſſumus. ſignificare volumus. ¶ Sophocles athe-
nienſis tragicus poeta clariſſimus fuit de q̄ in Catone maiori Cicero ſic ſcri-
bit. Sophocles ad ſummā ſenectutē tragedias fecit. qui ꝓpter ſtudiū cuȝ rē
familiarē negligere videret᷑. a filijs in iudiciū vocatus eſt. vt quēadmodum
noſtro more male rem gerentibꝫ patribꝫ bonis interdici ſolet. ſic illuȝ quaſi
deſipientē a re familiari remouerēt iudices Tum ſenex dr̄ etiā fabulā quaȝ
in manibꝫ habebat ⁊ ꝓxime ſcripſerat Oedipū Coloneū recitaſſe iudicibꝫ
queſiſſe num illud carmē deſipiētis videret᷑. quo recitato ſentētijs iudicum
eſt liberatus ¶ Cato Cenſorius vir ſeueriſſimus ⁊ clariſſim⁹ varioꝗ doc-
trinaꝝ genere ꝓditus. q̄ vt Tull᷑. in li. de ſenectute vbi ipm̄ loquentē indu-
cit ⁊ Plutarchus in illius vita atteſtant᷑. in ſumma ſenectute grecis litterꝭ
operā dedit. Quintilianus vero de eo in. xij. volumie ſic ſcribit. M. Cen-
ſorius Cato idē orator. idē hiſtorie ꝯditor. idē iuris. idē reꝝ ruſticaꝝ peritiſ-
ſimus fuit. inter tot operas militie. tantas domi ꝯtentōes rudi ſeculo lr̄as
grecas etate iā declinata didicit. vt eſſet hoibꝫ documēto ea q̄ꝫ ꝑcipi poſſe q̄
ſenes ꝯcupiſſent (Certe homerus refert) Homerus in p̄. iliades li. de Ne-
ſtore ad hāc ſniam refert. Agamēnone aūt ⁊ Achille ꝓ ſe inſanire incipiēte
ſurrexit tū Neſtor pylioꝝ ⁊ imperior facūdia lōge ꝑnceps. cuius ex ore dul-
cior melle fluebat oratio. vir ſapia ſit᷑ ⁊ annis grauis. Siquidē terciaȝ iam
etatē hoīm viuebat. ⁊ cū multis qui iā deceſſerant vna floruerat. ¶ Decre-
pitus ſenex dr̄ in dubio vite ꝯſtitutus. vel ꝙ nec mouere ſe ꝓpter ſenectutem
nec vllum facere crepitum poteſt

Sophocles

Cato cenſori⁹

Neſtor

Decrepitus

Sed ⁊ ipſius Abiſac nois ſacramentū ſapientiā ſenū indi-
cat ampliorē. Interꝑtatur enī pater meus ſuꝑfluus vel pris
mei rugitus. Verbū ſuꝑfluū ambiguū eſt. ſed in p̄nti loco vir-
tutē ſonat. ꝙ amplior ſit in ſenibꝫ ⁊ redundās ac larga ſapia.
In alio aūt loco ſuꝑfluus q̄ſi nō neceſſarius ponit᷑. Abiſac āt
id eſt rugitus ꝓprie nūcupat᷑. ꝙ vt mariꝭ fluctus reſonat. ⁊ (vt
ita dicā) de pelago veniēs fremitus audit᷑. Ex quo oſtenditur
abūdantiſſimū ⁊ vltra humanā vocē diuini ſermonis in ſenibꝫ
tonitruū cōmorari. Porro ſunamitis in lingua noſtra cocci-
nea dr̄. vt ſignificet calere ſapientiā ⁊ diuina lectōe feruere. qđ
licet dn̄ici ſanguinis indicet ſacramentū. tn̄ ⁊ feruorē oſtendit
ſapīe. Vn̄ ⁊ obſtetrix illa in Geneſi coccinū ligat in manu pha-
res. qui ab eo ꝙ parietē diuiſerat duos añ ꝓpl'os ſeꝑantē diui-
ſoris. i. phares ſortitus eſt nomē. Et raab meretrix in tyꝑo ec-
cleſie reſticulam myſteriū ſanguinis cōtinentē (vt hiericho per-
eunte domus eius ſaluaretur) appendit in feneſtra. Vn̄ et in
alio loco de viris ſanctis ſcriptura ꝯmemorat Hi ſunt qui ve-
nerūt de calore domus patris rechab. Et dn̄s noſter in euāge

lio: Ignē inquit veni mittere in terrā. ⁊ quid volo niſi vt arde-
at. qui in diſcipuloꝝ cordibꝫ ſuccenſus cogebat eos dicere. Nō-
ne cor noſtrū ardēs erat in nobis dū loqueret̃ in via ⁊ aperiret
nobis ſcripturas? Quorſum hec tam longo repetita ꝑncipio?
Ne a me q̄ras pueriles declamatōes. ſniāꝝ floſculos. verbo-
rū lenocinia ⁊ ꝑ fines capl'oꝝ ſingl'oꝝ acuta quedā breuiterqꝫ
concluſa. q̄ plauſus ⁊ clamores excitent audientiū. Amplexet̃
me mō ſapiā. ⁊ abiſac nrā que nūq̄ꝫ ſeneſcit: in meo requieſcat
ſinu. Impolluta eſt virginitati ſqꝫ ꝑpetue. ⁊ in ſimilitudinem
marie. cū quotidie generet ſp̄qꝫ parturiat. incorrupta ē. Hinc
reor dixiſſe ⁊ apl'm. ſpiritu feruētes. Et in euāgelio dn̄m ꝑdi-
caſſe. ꝙ in fine mūdi. qn̄ iuxta ꝓphām Zachariā ſtultus paſtor
eſſe cepit. ſapīa decreſcente refrigeſcet charitas multoꝝ. Audi
igitur vt beatus Cypͥanus ait. nō diſerta ſed fortia. Audi fra-
trē collegio. patrē ſenio. qui te ab incunabulis fidei vſqꝫ ad per-
fectā ducat etatē. ⁊ ꝑ ſingulos gradus viuēdi p̄cepta ↄſtituēs
in te ceteros erudiat: Scio quidē ab auūculo tuo beato Helio-
doro. qui nūc pōtifex chriſti eſt te ⁊ didiciſſe q̄ ſcā ſunt ⁊ quoti-
die diſcere. normāqꝫ vite eius exēplū habere virtutū. Sꝫ ⁊ nrā
qualiacūqꝫ ſtꝫ ſuſcipe. et libellū hūc libello illius copulato. vt
cum ille te monachū erudierit. hic clericum doceat eſſe ꝑfectū.

¶ Coccinus ⁊ coccineus in eodē ſcato dicunt̃. Eſt aūt coccinus color qui **Coccinus / Coccineus**
exuberantiā quādā ac ſplendorē ruboris oſ̄dit. Coccos grece latine gnūꝫ
dr̄. Eſt em̄ coccus veluti granū, qđ ex arbuſcula ilici ſili vel ex rubēti grami-
ne naſcit̃. Vn̄ coccinus vel coccineus tali gno infectus Hiero. in canticis
capite quarto. Sicut vitta coccinea labia tua Iuuenal'. ſatyra. iij. Atqꝫ me-
ro feruēs cauet hūc quē coccina lena. Vn̄ ⁊ obſtetrix quattuor exēplis vtēs
duobꝫ prioribꝫ oſ̄dit coccini rubore dn̄icū ſanguinē ſcari. poſterioribꝫ vo il-
lius ſplendore igneo ſapientiā denotari ꝓbat. Coccinū ſubſtātiue mō dr̄ ve- **Coccinum**
ſtimentū coccini coloris. In. ij. Regū. ca. i. Filie iſrl' ſup Saul flete. q̇ veſtie-
bat vos coccino in delitijs Mō filū coccineū. In Gen̄. ca. xxxviij. Inſtante
aūt partu apparuerūt gemini in vtero. atqꝫ in ipſa effuſione infantiū vnus
ꝓtulit manū in qua obſtetrix ligauit coccinū dicēs. Iſte egredie̊t prior. Illo
vero retrahēte manū egreſſus ē alter. dixitqꝫ mulier. Quare diuiſa ē ꝓpter
te maceria? Et ob hāc cām vocauit nomē eius phares. Poſtea egreſſus eſt
frater eius in cui⁹ manu erat coccinū quē appellauit zaram. In manu pha-
res. At ſacra lrā ꝓhibet obſtetricē ligaſſe coccinū in manu alteri⁹ fratrꝫ. Sꝫ
dicemus Hiero. id qđ vni cōuenit alteri ex fratribꝫ geminis aſſignaſſe. quē-
admodū de Caſtore ⁊ Polluce fit apud poetas. vt res ea myſterio magis
quadraret. Vult em̄ per coccinū phares. qui maceriā. i. membranā ſecūda-
rum in vtero matris diuiſit. qua antea fetus ipſi ſeꝑati erant. chriſti ſangui-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 70

nem accipiendum eſſe qui pariete medio deſtructo (vt ipſe Hiero: alibi ſcri
bit) in eaſdē caulas oues domus iſrael et oues morbidas gentiū. i. iudeos
et gentiles ꝑplos antea ſegregatos ꝯgregauit Porro infans qui ꝑor exitu-
rus videbat᷑ ⁊ manū retraxit. ſcat ꝑplm iudaicū. ad quē ſaluandū chriſtus
venit. ſed nouā ille legē recuſauit. ⁊ non niſi in fine ſeculoꝝ ſaluabitur (Et
Raab raab meretrix) De hac in. ij. ca. libri Joſue legitur. quēadmodū explorato-
res a Joſue in hiericho miſſos ſeruauerit. ⁊ funiculū coccineum in feneſtra
Rechab ſuſpēderit. ¶ Rechab de Jetro ſocero Moſe a qbuſdā progenit⁹ dr ⁊ ad
iudaicā religionē ꝯuerſus. vixiſſe aūt eo tpe quo Joſue terrā ꝑmiſſionis in-
trauit. Ab eo religioſi ⁊ ſancti nepotes ꝓcreati ſunt rechabite dicti. de qui-
bus in Hieremia. Rechab interpretatur cōcedens vel excelſus ſeu mollis
pater aut teneritudo patris. Rechabite ꝯcedentes vel excelſi ſiue teneri pa
tribus aut delitie patrū (Ne a me q̄ras pueriles declamatōes) In ſolutōe
cuiuſdā queſtionis ad Damaſum Romane eccl'e pontificē ſic ſcribit Scio
hec moleſta eſſe lectori. ſed de hebreis diſputantē nō decet Ariſto. argumē-
ta ꝯquirere. nec ex flumine tulliane eloquētie ducendus eſt riuulus. Nec au
res Quintiliani floſculis ⁊ ſcholari declamatōe mulcēde. Pedeſtris ⁊ quo
tidiane ſilis ⁊ nulla lucubratōe redolens oratio neceſſaria eſt, q̄ rem explicet
ſenſum ediſſerat. obſcura manifeſtet. nō que verboꝝ ꝯpoſitione frondeſcat
Sint alij diſerti. laudent᷑ vt volunt. ⁊ inflatis buccis ſpumātia verba truti
nent. Mihi ſufficit ſic loqui. vt intelligar. ⁊ vt de ſcripturis loquēs ⁊ diſpu
Declamatio tans ſcripturaꝝ imiter ſimplicitatē. ¶ Declamatio eſt ficte cauſe actio ſeu
oratio fictā cām ꝯtinens. Solent eñ pueri in ſcholis exercitationis gratia
fictas cauſas agere. qd declamare dr. Juuenalis Vt; pueris placeas et de
clamatio fias ¶ Lenociniū ꝑprie dr ornatus corpis Transfert᷑ hic ad ora-
Lenocinium tionis ornatū. Dicitur etiā queſtus lenonius. Acuta quedā breuiterqꝫ con
Cyprianus clusa. Hec dicunt᷑ epilogi vel ꝑorationes. vt btūs Cyprianus ait. ¶ Cypri
anus primū rhetor eloquētiſſimus. deide Carthagineſis eps. poſtea mar-
tyr factus Jn libro de diſciplina ad Donatū ſic ſcribit Quum de dño deo
vox eſt. vocis pure ſinceritas non eloquētie virib⁹ nititur ad fideiſ argumen
ta ſed rebus. Deniqꝫ accipe non diſerta ſed fortia. nec audientie popularꝫ
illecebra nec culto ſermone phucata. ſed ad diuinā indulgentiā p̄dicandaꝫ
rudi veritate ſimplicia ¶ Ab incunabulis dicimus quaſi ab infantia hoc
Ab icunabul' eſt ab ea etate que in cunabulis agitur

Jgitur clericus qui chriſti ſeruit eccl'e. interp̄tatur ꝑmo vo-
cabulū ſuū. ⁊ noīs definitōe ꝑlata nitatur eſſe qd dr. Si enim
cleros grece ſors latine appellatur. ꝑpterea vocant᷑ clerici. vel
qr de ſorte ſunt dñi. vel qr ipſe dñs ſors id eſt ꝑs clericoꝝ ē Qui
aūt vel ipſe ꝑs dñi eſt. vel dñm partē habet. talē ſe exhibere dꝫ.
vt ⁊ ipſe poſſideat dñm. ⁊ ipſe poſſideatur a dño Qui dominū
poſſidet ⁊ cum ꝑpheta dt. Pars mea dñs. nihil extra dñm ha
bere p̄t. Quod ſi quippiā aliud habuerit p̄ter dñm. pars ei⁹ nō
erit dñs. Verbi grā. ſi aurū. ſi argentū. ſi poſſeſſiōes. ſi variā

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 70

ſupellectilem. cũ iſtis partibus dñs pars eius fieri nõ dignat̃ — Deut: 32
Si aũt ego pars dñi ſum ⁊ funiculus hereditatis eius. nec ac — deut: 18
cipio partẽ inter ceteras tribus. ſed quaſi leuita ⁊ ſacerdos vi — num: 18
uo de decimis. ⁊ altari ſeruiens altaris oblatione ſuſtẽtor. ha — 1 cor: 9
bens victũ ⁊ veſtitũ. his cõtentus ero. ⁊ nudã crucem nudus
ſequar. Obſecro itaqꝫ te ⁊ repetens iteꝝ iterũqꝫ monebo. ne of
ficiũ clericatus genus antique militie putes. id eſt ne lucra ſe
culi in chriſti q̃ras militia. ne plus habeas q̃ꝫ cuꝫ clericus eſſe — hierem: 12.
cepiſti. ⁊ dicat̃ tibi. Clerici eoꝝ non ꝓderunt eis. Nõnulli em̃ — iuxta 70.
ſunt ditiores monachi q̃ꝫ fuerãt ſeculares. ⁊ clerici qui poſſidẽt
opes ſub chriſto pauꝑe. quas ſub locuplete ⁊ fallace diabolo nõ
habuerãt. vt ſuſciꝑet eos eccl'a diuites. quos mundus tenuit
ante mẽdicos Menſulã tuã pauꝑes ⁊ peregrini. ⁊ cum illis
chriſtus cõuiua nouerit. Negociatorẽ clericũ. ⁊ ex inope diuitẽ — 1 cor 15
ex ignobili glorioſum quaſi quandã peſtẽ fuge. Corrumpunt — menander
bonos mores ꝯfabulatões peſſime. Tu aurũ ꝯtemnis. ille di
ligit. Tu calcas opes. ille ſectat̃. Tibi cordi eſt mãſuetudo ſi-
lentiũ ſecretũ. illi verboſitas. attrita frons. fora nundine pla
cent. ⁊ platee ac medicoꝝ taberne. In tanta morũ diſcordia q̃
poteſt eſſe cõcordia Hoſpitiolũ tuũ aut raro aut nunq̃ꝫ mulie
rũ pedes terant. Oẽs puellas ⁊ virgines chriſti aut equaliter
ignora aut eq̃liter dilige. Uide ne ſub eodem tecto mãſeris. ne — psalm: 88
in p̃terita caſtitate confidas. Nec Samſone fortior. nec Da-
uid ſanctior. nec Salomone potes eſſe ſapientior Memẽto ſp — act: 13
ꝙ paradiſi colonũ de poſſeſſione ſua mulier eiecerit Egrotanti ti — 3 reg 3: A
bi ſanctus quilibet frater aſſiſtat ⁊ germana vel mater. aut ꝓ — gen: 3
bate q̃libet apud oẽs fidei. Quod ſi huiuſcemodi nõ fuerint ꝯſan
guinitatis caſtimonieqꝫ femine. multas anus nũtrit eccl'a. q̃
et officiũ ꝓbeant. ⁊ beneficiũ accipiant miniſtrãdo. vt infirmi
tas quoqꝫ tua fructũ habeat eleemoſyne. Scio quoſdã conua-
luiſſe corpere. ⁊ animo egrotare cepiſſe. Periculoſe tibi mini-
ſtrat. cuius vultũ frequẽter attẽdis. Si ꝓpter officium clerica
tus aut vidua a te viſitat̃ aut virgo. nunq̃ꝫ domũ ſolus intro
eas. taleſqꝫ habeto ſocios quoꝝ cõtubernio nõ infameris. Si
lector. ſi acolythus. ſi pſaltes te ſequitur. nõ ornent̃ veſte ſed
moribꝫ. nec calamiſtro criſpent comas: ſed pudiciciam habitu
polliceant̃. Solus cũ ſola ſecreto ⁊ abſqꝫ arbitris vel teſte nõ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 70

ſedeas Si familiarius eſt aliquid loquendū. habeat nutricem maiorē domus virginē viduā vel maritatā. non eſt tam inhumana. vt nullū preter te habeat. cui ſe audeat credere. Caueto oēs ſuſpitiones. et quicq̄d ꝓbabiliter fingi p̄t. ne fingat̄ ante deuita. Crebra munuſcula ⁊ ſudariola ⁊ faſciolas ⁊ veſtes ori applicitas. ⁊ oblatos ac degustatos cibos. blandaſꝫ ⁊ dulces lr̄as ſanctus amor nō habet. Audi me mel meū. lumen meum meūꝫ deſideriū christus eſt. Omēs delitias ⁊ lepores ⁊ riſu dignas vrbanitates ⁊ ceteras ieptias amatoꝝ in comedijs erubeſcimus. in ſeculi hominib⁹ deteſtamur. quāto magis in monachis ⁊ clericis quoꝝ ⁊ ſacerdotiū ꝓpoſito ⁊ ꝓpoſitum ornat̄ ſacerdotio! Nec hoc dico ꝙ aut in te aut in ſanct; viris iſta formidē. ſed ꝙ in oī ꝓpoſito. in omni gradu ⁊ ſexu et boni et mali reperiant̄. maloꝝꝫ ꝯdēnatio laus bonoꝝ ſit. Pudet dicere ſacerdotes idoloꝝ. mimi. aurige ⁊ ſcorta hereditates accipiunt. ſolis cleris et monachis hoc lege ꝓhibet̄ nō a perſecutoribus ſed a principib⁹ christianis. Nec de lege ꝯqueror ſed doleo cur meruerimus hanc legē. Cauteriū bonū eſt. ſed q̄ mihi vulnus vt indigeā cauterio! Prouida ſeueraꝫ eſt legis cautio. et tū nec ſic refrenat̄ auaricia. Per fidei cōmiſſa legibus illudimus. et quaſi maiora ſint imperatoꝝ ſcita q̄ꝫ christi. leges timemus. euāgelia contēnimus. Sit heres et mater filioꝝ id eſt greg; ſui eccleſia. que illos genuit nutriuit et pauit. Quid nos inſerimus inter matrem et liberos. Gloria epiſcopi eſt pauperum opibus prouidere. Ignominia omnium ſacerdotū eſt proprijs ſtudere diuitijs

nepotianus ¶ In procmio more boni autoris mirabili arte vſus Nepotianū beneuolum attentū ⁊ docilem facit. nunc ex ordine vt clerici bene honeſteꝫ viuere debeant. precepta cōtexit. Alatatur eſſe quod dr. Turpi eſt ſibi alienū nomē vſurpare. Non dr iure philoſophus. qui eſt philoſomatus. Qui eſt de ſorte diaboli. non recte dr clericus. hoc eſt de ſorte domini. Preclare Socrates

Socrates **Negociator** nos admonuit. vt tales ſimus. quales haberi volumus. ¶ Negociator dr qui mercaturam exercet. ⁊ ſordidis negotijs implicatur. Corrumpunt mo-

menander res bonos confabulationes peſſime. Menandri poete ſenarius eſt. Quo

paulus et diuus apoſtolus Paulus vſus eſt. Attrita frons inuerecundiā ſignificat

juvenalis Iuuenalis in ſatyra decimatercia. Quādo recepit Eiectum ſemel attrita de fronte ruborē. Medicoꝝ taberne. vbi delicati homines comūtur ⁊ inūguntur. loq̄tur eīm de medicis manuarijs ⁊ vngentarijs qui chirurgi et aliū

Contuberniū pre dicunt̄. ¶ Contuberniū dicitur ſodalitas. cohabitatio ſub eodē tecto

quaſi contubernium. Contubernales dicuntur qui ſub eodem tecto habi
tant. ¶ Lector ⁊ acolythus nomina ſunt eccleſiaſticoꝝ ordinum ſeu gra Lector
duum. Lector dicitur a pſalmis legendis ⁊ canticis modulandis. ¶ Aco Acolythus
lytus grecũ nomen eſt ⁊ ſcribi debet per ſimplex c ⁊ y grecũ ſequente th aſpi
rato interp̃taturq; obſequens aſſecutor vel miniſtrans vulgo dicitur cerofe
rarius a cereis deferẽdis ¶ Pſaltes dr cantor ſiue is cui muſicis quibuſ Pſaltes
dam inſtrumẽtis canit ¶ Calamiſtrum eſt acus ſiue phyſtula quedã que Calamiſtrũ
calefacta intorquet capillos. a quo Cicero calamiſtratã comã appellat. cicero
(Solus cum ſola) In ep̃la ad Oceanũ ſic ait Feminaꝝ cum clericis nul oceanus
lo pacto cõiuncta ꝑcipitur cõuerſatio. Ianua diaboli. via iniquitatis. ſcor hieronymus
pionis percuſſio. nociuũq; genus eſt femina. Cũ proximat ſtypula incendit
ignem. Flãmigero igne ꝑcutit femina ꝯſciam pariter habitantis. exuritq;
fundamenta montiũ. ¶ Comedia eſt fabule genus in quo amores fere et Comedia
cõpotationes ⁊ puellarũ meretriciũq; cõcubitus deſcribuntur. ¶ Auriga Auriga
dicitur currus gubernator. Claudianus. Deſidis aurige non audit verbe claudianus
ra currus. ¶ Cauteriũ aduſtio ſeu ferramentũ quo chirurgi putridas cor Canterium
poris partes adurunt ⁊ purgant. ¶ Cauſis latine ꝯbuſtio Cauſon eſtus Caulis
ardor vel febris eſtuãs. Cauſticus uſtiuus. Sed quo mihi vultus. quo id horatius
eſt ad quid vel ad quem vſum Horatius Quo mihi diuitie ſi non conceditur vti ¶ Fidei commiſſa dicuntur vltimaꝝ voluntatum executiones: Fi Fidei ꝯmiſſa
dei commiſſarij quorum fidei vltimarum voluntatum executiones ꝯmen
dantur. Imperatoꝝ ſcita id eſt ſtatuta ¶ Ignominia dicitur nominis no Ignominia
ta. Ignominioſus dedecoris ⁊ ignominie plenus

Natus in paupere domo ⁊ in tugurio ruſticano. qui vix milio ⁊ cibario pane rugientem ſatiare vẽtrem poteram. nunc ſimilam et mella faſtidio. Noui ⁊ genera ⁊ nomina piſcium: in quo littore concha lecta ſit calleo. ſaporibus auium diſcerno ꝓuincias. ⁊ ciborum me raritas ac nouiſſime damna ipſa delectant. Audio preterea in ſenes et anus abſq; liberis quorundam turpe ſeruitium. Ipſi apponunt mantile. apponũt mappulam. obſident lectum. purulentias ſtomachi et phlegmata pulmonis manu propria ſuſcipiunt. Pauent ad introitum medici. trementibuſq; labijs an commodius habeant. ſciſcitãtur. Et ſi paulo ſenex vegetior fuerit: periclitantur: ſimulataq; leticia mens intrinſecus auara torquet. timẽt enĩ ne ꝑdant miniſteriũ: ⁊ viuacẽ ſenẽ Matuſalẽ annis ꝯparat. O quãta apud deum merces: ſi in p̃nti preciũ nõ ſperarẽt! Quãtis ſudoribus hereditas caſſa expetit. minori labore ꝓmiſſa margarita chriſti emi poterat. Diuinas ſcripturas ſepius lege. imo nunq̃ de manu tua ſacra lectio deponat. Diſce qđ doceas. obtine eũ qui ſm doctrinã eſt. fidelẽ ſermonẽ. vt poſſis exhorta mathuſalem gen: 5

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 70

ri in doctrina ſana. ⁊ contradicentes reuincere. Permane in
his q̄ didiciſti. ⁊ credita ſunt tibi. ſciēs a quo didiceris. paratus
ſemꝑ ad ſatiſfactionē omni poſcenti te rōem de ea q̄ in te ē ſpe
Non ꝯfundant opera tua ſermonē tuū. ne cū in eccl'a loqueris
tacitus quilibet rn̄deat. Cur ergo hec q̄ dicis ipſe nō facis? De
licatus magiſter eſt. q̇ pleno vētre de ieiunijs diſputat. accuſa
re auaritiā ⁊ latro p̄t. Sacerdotis chriſti os mens manuſqꝫ cō
cordet. Eſto ſubiectus pontifici tuo. ⁊ quaſi aīe tue parentez
ſuſcipe. Amare filioꝝ. timore ſeruoꝝ eſt. Si pater ſum inquit
vbi eſt honor meus? Si dominus ego ſum vbi eſt timor meus
Plura tibi in eodem viro obſeruāda ſunt nomina monachos
pontifex. auunculus tuus. qui iam te in oībus que ſancta ſtꝫ
docuit. Illud etiam dico. ꝙ epi ſacerdotes ſe eſſe ſciant. nō do
minos. honorent clericos quaſi clericos. vt ⁊ ipſis a clericis q̄
ſi epiſcopis honor deferatur. Scitum illud eſt oratoris Domi
cij. Cur ego te inquit habeam vt principem. cum tu me nō ha
beas vt ſenatorē? Quod aron ⁊ filios eius hoc eſſe epm ⁊ p̄ſby
teros nouerimus. Unus dominus. vnū templū. vnū ſit etiā
miniſteriū. Recordemur ſemꝑ quid apoſtolus Petrus preci
piat ſacerdotibus. Paſcite eum qui in vobis eſt gregem dn̄i.
Prouidentes non coacti ſed ſpōtanee ſm deum. neqꝫ turpis
lucri gratia ſed voluntarie neqꝫ vt dominantes in clerum. ſed
forma facti gregi ⁊ ex animo. vt cum apparuerit princeps pā
ſtorum ꝑcipiatis immarceſcibilē glorie coronam. Peſſime cō
ſuetudinis eſt in quibuſdam eccleſijs tacere preſbyteros ⁊ pre
ſentibus epiſcopis non loqui. quaſi aut inuideant. aut non di
gnentur audire. Et ſi alij inquit Paulus apl's fuerit reuela
tum ſedenti. prior taceat. Poteſtis em̄ ꝑ ſingulos ꝓphetare.
vt omnes diſcant. ⁊ omnes cōſolentur. Et ſpiritus propheta
rum ꝓphetis ſubiectus eſt. Non em̄ diſſenſionis eſt deus. ſꝫ pa
cis. Gloria patris eſt filius ſapiens Gaudeat eps iudicio ſuo
cum tales chriſto elegerit ſacerdotes. Docente te in eccl'a nō
clamor populi. ſed gemitus ſuſcitet. Lachryme auditoꝝ lau
des tue ſint. Sermo p̄ſbyteri ſcripturaꝝ lectione conditus ſit
Nolo te declamatorē eſſe ⁊ rabulā garrulūqꝫ ſine rōne. ſed my
ſteriorum peritum ⁊ ſacramentorum dei eruditiſſimū. Uerba
voluere ⁊ celeritate dicēdi apud imperitū vulgus admiratio

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 70

nem ſui facere indoctoꝝ ho minum eſt. Attrita frons interpre
atur ſepe. quod neſcit. ⁊ cuȝ aliȷ̃s ſuaſerit. ſibi quoqꝫ vſurpat
ſcient iam Preceptor quondā meus Gregorius nazianzenus
rogatus a me vt exponeret quid ſibi vellet in luca ſabbatū deu
teroproton id eſt ſecūdo primum. eleganter luſit. Docebo te in
quiens ſuper hac re in eccleſia. in qua omni mihi populō accla
mante cogeris inuitus ſcire quod neſcis. aut certe ſi ſolus ta-
cueris. ſolus ab omnibus ſtulticie cō demnaberis. Nihil tam
facile q̄ꝫ vilem plebeculam ⁊ indoctam contionem lingue volu
bilitate decipere. que quicquid non intelligit plus miratᷣ M.
Tullius apud quē pulcherrimū illud elogium eſt. Demoſthe-
nes tibi preripuit. ne eſſes primus orator. tu illi. ne ſolus. in
oratione pro Quinto Ligario Gallo quid de fauore vulgi ⁊ de
imperitis concionatoribus loquatur attende. ne his fraudibꝫ
illudaris. Loquor em̄ que ſum ipſe nuper expertus. Unus q̄-
dam poeta nominatur ⁊ homo plitteratus. cuius ſunt illa cō
uiuia poetarum ac phoꝝ. cum facit Euripedē ⁊ Menandꝝ
inter ſe. ⁊ alio loco Socratē atqꝫ Epicurum diſſerentes. quoꝝ
etates non annis ſed ſeculis ſcimꝰ eſſe diſiunctas. atqꝫ is quā
tos plauſus ⁊ clamores mouet! Multos em̄ condiſcipulos
habet in theatro. qui ſimul cū Epicuro lrās non didicerunt
¶ Eruditiſſimus ⁊ prudentiſſimus doctor Hierony. ſatyricoꝝ poetaruꝫ
more in ſe vitia eſſe fingit. que in aliȷ̃s erant. ⁊ quoniā ſuperbi homines in
his ſe corrigi iniquo animo ferrent. tentat illos exemplo ſui a vitiȷ̃s auerte-
re. Naȝ multa vitia in alio cognoſcimus. ac ſummopere damnamus. qua
nimio amore noſtri in nobis eſſe negamus. Sed cum in aliȷ̃s audiuimus
nulla reprehenſione irritati ſed vero iudicio moti tunc ad nos reuerſi illoꝝ
pudore capimur ¶ Milium eſt genus viliſſimi leguminis vel frumenti
¶ Cibarius panis dicitur ſecundarius ⁊ vulgarꝫ quo plebecula veſcitur
Rugientem ventrem. perite dixit. qum em̄ vacuus eſt: rugire videtur
¶ Simila ⁊ ſimilago in vna ſignificatōe accipi poſſunt. Martialis. Nec
poteris ſimile dotes numerare nec vſus. Hieronymus in Eccleſiaſtico ca
pite. xxxviij. Da ſuauitatem ⁊ ſimilaginis memoriam: impingua oblatio-
nem. Eſt autem ſimila flos tenuiſſe farine vel frumenti genus optimum.
(Noui et genera ⁊ nomina piſcium) In voluptarios homines: ſtudioſos
epularum exquiſitores: guleqꝫ ⁊ ventris ſeruos iſte ⁊ ingenue indignatur.
Papinius in quarto ſyluarum ſic increpans Ah miſeri: q̄s noſſe iuuat: q̄d
phaſidis ales Diſtet ab hyberna rhodopes grue. quis magis anſer Exta
ferat. cur tuſcus aper generoſior vmbro. Lubrica qua recubent conchilia
mollius alga (Ciborum me raritas ac nouiſſime damna ipſa delectant)

Milium
Cibarius
Simila

Hieronymus idem in ep̃la ad Euagrium Omne quod rarū est plus ap
petitur. Pulegium apud indos pipere preciosius est. Martialis. Rara iu
uant: primis sic maior gratia pomis Hyberne preciū sic meruere rose Iu
uenalis Magis illa iuuant que pluris emuntur. Audio preterea. captato
res diuitiarum clericos optimo iure coarguit: Sunt eni̅ heredipete vel ſe
culi homines maxime deteſtabiles: qui munuſculis ſuis alienas heredita
tes venantur. de quibus in primo epiſtolarum Horatius Sunt qui fruſtis
et pomis viduas venentur auaras. Excipiantq̄ ſenes quos in viuaria mit
tant ¶ Mantile vel mantacle per ae diphthongon dicitur. Maro. Ton
Mantile
ſiſq̄ ferunt mantilia villis. Sunt etiam quibus menſe teguntur. Martia
Mappa
lis Mantile e menſa ſurripit hermogenes. ¶ Mappa dicitur ꝙ manibꝰ
pendeat dum in menſa ſumus. Hinc per diminutionē mappula. Obſidēt
Purulentia
id eſt circūſident ¶ Purulētia a purulento deducitur Purulentus dicitur
Pus
ſanie plenus. ¶ Pus dicitur ſanies ⁊ quicunq̄ humor in putredinem ver
Phlegma
ſus ¶ Phlegma grece latina pituita ¶ Vegetus ⁊ vegens auctore Mar
Vegetus
cello diſtant ꝙ vegetum ſit incolume. vegens autem forte. Nam vegetum
Matuſalem
corporis; vegens autem animi poſſumus dicere. ¶ Matuſalem vixit no
ningentos ſexaginta nouem annos. vt legitur in quinto capite Geneſeos.
Diſce quod doceas. Martialis. Diſce quod ignoras Horatius Diſce do
cendus adhuc. Non confundant opera tua ſermonem tuum. Ariſtoteles
in x. Ethicorum. Non eſt hoc in rebus agendis finis perſpexiſſe cognouiſ
ſeq̄ ſingulas ſed potius agere. Nec de virtute ſcire ſat eſt. ſed enitendū eſt
ipſam habere ac vti. Baptiſta Mantuanus diuinus poeta in prima par
thenice. De virtute loqui minimum. virtutibus vti. Hoc Sanſonis opus
ſanſonis id eſt viri fortiſſimi. Pacunius Ego odi homines ignaua opera
et philoſopha ſententia. Ut refert A Gellius in. xii. noctium atticarum li
bro. Macedo ph̄us nihil fieri poſſe indignius. neq̄ intolerantius dicebat
q̄ ꝙ homines ignaui ac deſides operti barba ⁊ pallio. mores ⁊ emolimēta
phie in lingue verborumq̄ artes conuerterent. ⁊ vitia facundiſſime accuſa
rent. intercutibꝰ ipſi vitijs madentes (Delicatus magiſter eſt) In epiſtola
ad Paulinum epiſcopum ſic ait Plenus venter facile de ieiunijs diſputat
Quaſi anime parētem ſuſcipe: id eſt honora. venerare. Exemplaria tamē
fere omnia habent ſuſcipe. Plura tibi in eodem viro Heliodoro. Scitū il
lud eſt oratoris Domitij. Hec eſt ſententia exornatio rhetorica: que quid
ſit aut quid eſſe oporteat breuiter oſtendit. Erat eni̅ vt quidam putant dctū
Domitij ad Imperatorē Romanum. quo breuiter oſtenditur reges princi
pes ⁊ epiſcopos non debere homines ſibi ſubiectos cōtemnere ⁊ imperio
ſo faſtu auertere. ſed p gradu ⁊ dignitate quēq̄ exiſtimare. magiſq̄ amorē
ac beneuolentiam illorum: q̄ metum ſibi conciliare. Scitum id eſt prudēs
Scitum
et peritum a ſcio. Tullius in li. de amicicia. Scitum eſt eni̅ illud Catonis
multo melius de quibuſdam acerbos inimicos mereri. q̄ eos amicos qui
dulces videantur. illos verum ſepe dicere. hos nunq̄ Scitus etiam dicitur
Domitius
pulcer ⁊ elegans. vt ſcitus puer natus eſt pamphilo ¶ Domitius afer ora
torum omnium ſue etatis eminentiſſimus ⁊ precipua quadam facetiarum
atq̄ vrbanitatis laude memorandus Quintiliani p̄ceptor. Temporibus

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 70

Neronis ⁊ Galbe imperatorū floruit. Sed an huius Domitij nunc Hie
ronymus meminerit. compertum non habemus Sane vt apud Valeriū
maximū li. vi. legimus Lucius craſſus orator ad Philippum conſulē Nō
es inquit mihi Philippe conſul. quia nec ego tibi ſenator ſum. Quod Aa
ron in ep̄la ad Euagrium Quod Aaron ⁊ filij eius atq; leuite in templo
fuerint. hoc ſibi ep̄i ⁊ preſbyteri ⁊ diaconi vindicent in eccl̄ia. Immarceſci
bilem que nunq; marceſcat. Preſentibus ep̄is non loqui: Quedam exem
plaria pro eo quod eſt non loqui habēt non docere plebem (Scripturarū
lectio xa conditus ſit) Conditus hic media producta pronunciari debet a — Conditus
a condio quod ſcꝫ ſapidum facio. tempero. ¶ Rabule dicuntur a rabie — Rabule
mentis cauſidici in agendo nimis acres ⁊ maledici canum more oblatran
tes. de quibus illud dictum eſt. Cauſidici latratores rabuleq; forenſes.

¶ Myſterium vel per i latinū miſterium dicitur latine arcanum ſeu ſacra
mentum. Myſtes dr̄ qui myſticis ſacris initiatus eſt qui latine dr̄ ſacerdos — Myſterium
Auſonius in carmine paſchali. Et deuota pij celebrant ieiuna myſte.

¶ Symmiſtes interp̄tatur (vt ita dicam) conſacerdos ſeu conſecretarius
Hierony. in ep̄la ad Paulinū ep̄m. Ad te veniam ſymmiſten ſodalem et — Symmiſtes
amicum meū. Dauid item dictus eſt ſymmyſtes domini Gregorius Na — Grego. nazian
zianzenus vir eloquentiſſimus. conſtantinopolitane eccleſie pontifex. diui
Hieronymi in ſacris litteris p̄ceptor ſub Theodoſio imperatore deceſſit.

¶ Sabbatum dies ſeptimus qui a gentilibus dies ſaturni dictus ē: quo — Sabbatum
iudei ab omni opere requieſcebant ¶ Deuteros grece ſecūdus latine. — Deuteros

¶ Protos primus. Eleganter luſit. i. iocatus eſt. Plinius iunior. Ludere — Protos
me putas. ſerio peto. ¶ Elogium eſt teſtificatio de aliquo ſiue honorꝫ ſiue — Elogium
vituperationis cauſa. In quibuſdam exemplaribus legitur eloquium. nec
male. Nam teſte Perotto in cornu ſuo. Eloquiū aliquando idem ſt quod
elogiū. In orōne pro Q ligario gallo ſic ſcribit Cicero Interim P actius
Varus qui p[re]tor africam obtinuerat vticam venit. Ad eum ſtatim ↄcurſ
ſum eſt. atq; ille non mediocri cupiditate arripuit imperium. ſi illud impe
rium eſſe potuit. quod a puato clamore multitudinis imperite nullo publi
co conſilio deferatur. Vnus quidam poeta Quidā non quidem legendū
eſt ⁊ eſt ordo. Quidam nominatur vnus. i. ſolus ſeu precipuus poeta ⁊ ho
mo perlrātus. i. multe lr̄ature. ¶ Cuius ſunt illa conuiuia. i. colloquia con
uiualia. que a grecis dicuntur ſympoſia. in quibus inducūtur poete aut phi
loſophi inter ſe differentes ac diſputātes. qui ſi non ſunt eiuſdē etatis. ſym
poſia praue ſcripta ſunt. Nā pſonaꝝ decoꝝ ſuare ⁊ veriſimilia dicere opor
tet. Quidā tñ legunt colloquia. non ↄuiuia ¶ Euripides poeta tragicus — Euripides
ſuauiſſimus. cuius ſepulchro grece hic ꝟſus iſcriptus fuit. Nulla etate tua
Euripides monumēta peribūt Hic vt ex Agellij. xvij. li. colligere poſſumꝰ
vixit circa annū poſt fere ↄditā Romā. cccxix. Et mors eius p̄ceſſit Me
nandri comici poete mortē annos circiter centū ⁊ duos. Ex eodem libro
Gellij colligimus Socratē ph̄m vixiſſe eodē tp̄e quo vixit Euripides. hoc
eſt circa ānū fere poſt vrbē ↄditā. cccxix. Epicurū ꝟo poſt ānū vrbis cōdi
te. cccc. fere ⁊. lxx. qua tēpeſtate Romanis rex Pyrrhus bellū intulit ¶ Se
culum per ae diphthongon ſcribitur. ⁊ eſt ſpaciū centū annoꝝ vel ſpacium — Seculum

vite hominis. vt quidam volunt ſimul cum Epicuro. Epicurum gloria ri ſolitum accepimus ſe litteras abſq; preceptore didiciſſe. certe nihil magis credibile eſt. multa ꝛ magna illius errata animaduertentibus. Vñ ait Hieronymus de imperitis ꝛ vanis iactatoribus ꝙ ſimul cū Epicuro litteras non didicerunt. id eſt ꝙ ſicut Epicurus non didicit litteras reuera. ſed per ſe didiciſſe gloriatus eſt. ita nec iſti litteras didicerunt. Multa tamen exemplaria non habent cum Epicuro

Veſtes pullas eque vita vt candidas. ornatus vt ſordes pari modo fuge. quia alterum delitias. alterum gloriam redolet Non abſq; amictu lineo incedere ſed preciū veſtium linearū non habere laudabile eſt. Alioquin ridiculum ꝛ plenum dedecoris eſt. referto marſupio: ꝙ ſudarium orariumq; non habeas gloriari Sunt qui pauperibus parum tribuunt: vt amplius accipiāt ꝛ ſub pretextu eleemoſyne querant diuitias. Que magis venatio appellanda eſt ꝙ̄ eleemoſyne genus Sic beſtie. ſic aues. ſic capiuntur et piſces. Modica in hamo eſca ponitur. vt matronarū in eo ſacculi ꝑtrahantur. Scit eps cui cōmiſſa eſt eccleſia quē diſpenſationi pauperum cureq; preficiat. Melius eſt ſponte non habere quod tribuas. ꝙ̄ impudenter petere quod recondas. Sed ꝛ genus arrogantie eſt clementiorem te velle videri ꝙ̄ pontifex chriſti eſt. Non omnia poſſumus omēs Alius in eccl̄ia oculus eſt. alius lingua. alius manus. alius pes. auris. venter ꝛc̄. Lege epiſtolam Pauli ad Corinthios vbi diuerſa membra vnū corpus efficiunt Nec ruſticus ꝛ tantum ſimplex frater ideo ſe ſanctum putet: ſi nihil nouerit Nec peritus ꝛ eloquens in lingua eſtimet ſanitatem Multoq; melius eſt e duobus imꝑfectis ruſticitatē habere ſanctā ꝙ̄ eloquētiam peccatricem Multi edificant parietes ꝛ columnas eccleſie ſubſtruunt. marmora nitent. auro ſplendent laquearia. gemmis altare diſtinguitur. ꝛ miniſtrorū chriſti nulla eſt electio. Neq; vero mihi aliquis opponat diues illud in iudea templum. menſas. lucernas. thuribula. patellas. ſcyphos. mortariola ꝛ cetera ex auro fabrefacta. Tunc hec ꝓbabantur a domino. quādo ſacerdotes hoſtias immolabāt. ꝛ ſanguis pecudum erat remiſſio peccatorū. Quanq̄ hec omnia ꝑceſſerunt in figurā. ſcripta ſunt aūt propter nos in quos fines ſeculorum deuenerunt. Nunc vero cum paupertatē domus ſue paupēs dedicarit. portemus crucem eius. ꝛ diuitias lutum putemus

Quid miramur: quod christus vocat iniquitatē mamona? Quid ſuſcipimus ⁊ amamus. quod Petrus ſe non habere glorioſe teſtatur. Alioquin ſi tantū litteram ſequimur: ⁊ in auro atqꝫ diuitijs ſimplex nos delectat hiſtoria: cum auro obſeruemus et cetera. Ducant pontifices chriſti vxores virgines. quāuis bone mentis ſit. qui cicatricem habuerit: Et qui deformis eſt priuetur ſacerdotio. lepra corporis anime vitijs pferatur. Creſcamus ⁊ multiplicemur ⁊ repleamus terrā. nec immolemus agnum: nec myſticum paſcha celebremus. quia hec abſqꝫ templo fieri lege prohibentur. Figamus ſeptimo menſe tabernaculum ⁊ ſolenne ieiunium buccina concrepemus. Quod ſi hec omnia ſpiritualibus ſpiritualia comparantes: ſcienteſqꝫ cum Paulo ꝙ lex ſpiritualis eſt: ⁊ Dauid verba cantantes. Reuela oculos meos ⁊ ꝯſiderabo mirabilia de lege tua. ſic intelligamus. vt dominus quoqꝫ noſter intellexit ⁊ interp̄tatus ē ſabbatum: aut aurū repudiemus cum ceteris ſuperſtitionibꝫ iudeorum: aut ſi aurum placet. placeant et iudei. quos cum. auro aut probare nobis neceſſe eſt aut dānare Cōuiuia tibi vitāda ſunt ſeculariū. ⁊ maxime eorum qui honoribus tument. Turpe eſt ante fores ſacerdotis domini crucifixi ⁊ pauperis. ⁊ qui cibo quoqꝫ veſcebat͛ alieno. lictores conſulū ⁊ milites excubare: iudicemqꝫ prouincie melius apud te prandere q̄ꝫ in palatio. Quod ſi obtenderis te facere hoc: vt roges ꝓ miſeris atqꝫ ſubiectis: iudex ſeculi plus deferet clerico cōtinenti q̄ꝫ diuiti. ⁊ magis ſanctitatē tuam venerabitur q̄ꝫ opes. Aut ſi talis eſt qui non audiat clericos. niſi inter calices ⁊ phialas. libēter carebo hmōi beneficio: ⁊ chriſtū rogabo pro iudice qui magis ⁊ citius ſubuenire p̄t q̄ꝫ iudex. Melius eſt eñ confidere in dño q̄ꝫ confidere in homine. Melius eſt ſperare in dño q̄ꝫ ſperare in principibus Nūq̄ꝫ vinuꝫ redoleas: ne audias illud philoſophi. hoc non eſt oſculū porrigere. ſed vinum propinare. Uinolentos ſacerdotes ⁊ apoſtolus damnat ⁊ vetus lex ꝓhibet. Qui altario ſeruiunt. vinū ⁊ ſicerā non bibant. Sicera hebreo ſermone omnis potio noīatur que inebriare poteſt: ſiue illa que frumēto cōficitur. ſiue pomoꝝ ſucco: aut cum faui decoquunt͛ in dulcem et barbarā potionē. aut palmaꝝ fructus exprimunt͛ in liquorem coctiſqꝫ frugibus aqua pinguior coloratur. Quicquid ine

Sicera

matt. 11
i tim: 5

bꝛiat ⁊ ſtatim mentis euertit. Fuge ſimiliter vt vinũ. Nec hoc
dico ꝙ dei a nobis creatura dānetur (Siquidē ⁊ dominus vi-
ni potatoꝛ eſt appellatus: ⁊ Timotheo dolēti ſtomachũ modi-
ca vini ſoꝛbitio relaxata eſt) ſed modũ etatis et valitudinis ꝓ
coꝛpoꝛum qualitate exigimus in potanda. Quod ſi abſq; vino
ardeo adoleſcentia: ⁊ inflāmoꝛ caloꝛe ſanguinis: ⁊ ſucculento
validoq; ſum coꝛpoꝛe: libēter carebo poculo in quo ſuſpitio ve-
neni eſt. Pulcre dicitur apud grecos. ſed neſcio vtrum apud
nos eque reſonet. Pinguis venter non gignit ſenſum tenuē.
Tantũ tibi ieiunioꝝ modum impone. quantũ ferre potes.
Sint tibi ieiunia pura. caſta. ſimplicia. moderata ⁊ non ſupꝰ-
ſtitioſa. Quid prodeſt oleo non veſci ⁊ moleſtias quaſdā diffi-
cultateſq; ciboꝝ querere caricas. piper. nuces. palmaꝝ fructꝰ
ſimilā. mel. piſtacia? Tota hoꝛtoꝛum cultura vexatur. vt ciba-
rio non veſcamur pane: ⁊ dum delitias ſectamur a regno celo-
rum retrahamur. Audio p̄terea quoſdā contra rerũ hominũq;
naturā aquā non bibere, nec veſci pane. ſed ſoꝛbitiũculas deli-
catas ⁊ contrita holera betarumq; ſuccũ non calice ſoꝛbere ſed
cōcha. Proh pudoꝛ. non erubeſcimus iſtiuſmodi ineptijs nec
tedet ſupꝰſtitionis? Inſupꝰ etiam famā abſtinentie in delitijs q̄-
rimus. Fortiſſimũ ieiuniũ eſt aqua ⁊ panis. ſed quia gl'am nō
habet. ⁊ omnes pane ⁊ aqua viuimus. quaſi publicum ⁊ com-
mune ieiunium non putatur

Pullus

¶ Veſtes pullas. i. pollutas ſoꝛdidas. Pullus em̄ dr̄ quaſi pollutus Ac-
cipitur em̄ pro nigro / ſeu atro. Oꝛnatus vt ſoꝛdes pari mō fuge Medíocri
veſtitu vtendũ eſſe docet, ⁊ cauſam ſubdit. qꝛ alterũ ſcʒ oꝛnatibus vti redo-
let. i. repn̄tat ſeu ꝑcat delitias. alterũ ſcʒ ſoꝛdibꝰ ſqualere ⁊ obſitũ eſſe redo-
let gl'am. Sepe em̄ monachus plus gloꝛiatur in vili ⁊ oblito cucullo. q̄s rex
in p̄cioſa ⁊ ardenti purpura. Referto marſupio. i. crumena pecunijs / diſtē-
ta

Marſypiũ

¶ Marſypiũ vel marſupiũ dr̄ ⁊ ꝑcat loculum pecuniaruʒ

Sudarium

¶ Sudariũ
lintheum quo ſudoꝛ faciei abſtergitur. Hinc ſudariolum.

perottus

Orarium

¶ Orarium vt
ſcribit Perottus in coꝛnu eſt indumentũ quo noſtre religionis ſacerdotes
vtuntur ſic dictũ ꝙ cum eo oꝛent ⁊ ſacrificiũ faciant. ſed ita hic nō accipitur
Deducit etiam oꝛarium ab oꝛa ⁊ dr̄ faſciola ambiens oꝛam. i. extremitateʒ
indumenti. Oꝛariũ item ab oꝛe deriuatur. ⁊ dicũtur oꝛaria lintea quibus
oꝛa. i. faciē operimus. ⁊ ab ardoꝛe ſolis defendimus. Et ita hic oꝛaria acci-
pienda puto ⁊ ea (ni falloꝛ) ſupꝛa periphraſticos deſignauit. cum dixit ve-
ſtes oꝛi applicitas. i. accōmodatas. nā veſtes etiā de linteis ⁊ oꝛnamētis di-
ci ꝯſtat Vulgus aũt inepte accipit oꝛariũ ꝓ libello in quo ſacre p̄ces ꝯtinē-
tur. Is em̄ dr̄ hoꝛarium cũ aſpiratiōe ab hoꝛis. i. p̄cibus canonicis q̄ certis

horis dicende ſunt. Dicitur et horarius adiectiue. hinc apud doctos legit
horariũ ſacerdotis officiũ (Sub ꝑtextu) Pretextus dr̃ tectio excuſatio vel
ficta cauſa. Sic beſtie. ſic aues. ſic capiunt̃ ⁊ piſces. Huic loco ſile eſt illud. **Pretextus**
Martialis in Gargilianũ Munera ꝙ ſenib⸗ viduiſqꝫ ingẽtia mittis Uis
te munificũ gargiliane vocẽ. Sordidius nihil eſt. nihil eſt te ſpurcius vno.
Qui potes inſidias dona vocare tuas. Sic auidis fallax indulget piſcib⸗
hamus. Callida ſic ſtultas decipit eſca feras. (Nõ oĩa poſſum⁹ oẽs.) Uir
gilianũ hemiſtichiũ eſt ad qđ pulcre alluſit Baptiſta. Nemo eſt oĩs homo
nõ oẽs oĩbus artes. Nec minus elegãter quidã amicus meus. Oĩa nemo
poteſt. ꝯſtat ſua cuiqꝫ facultas (Nec ruſtic⁹ ⁊ tantũ ſimplex frater.) Hic q̈t
tuor attendẽda ſunt. duo bona ⁊ duo mala. Duo bona ſunt Eloquentia
ſancta ⁊ ruſticitas ſancta: quoꝝ alteꝝ quantũ alteri ꝑſtet. Hiero. ipſe tum
eloquẽtiſſimus tũc ſanctiſſimus in ep̃la ad Paulinũ preſbyteꝝ dilucide fr̃.
Duo vero mala ſunt. Eloquẽtia peccatrix ⁊ peccatrix ruſticitas. quoꝝ ꝑus
longe ꝑniciosſius eſt ⁊ ad demonũ malitiã accedit. Alteꝝ sordidius ⁊ ad be
ſtiaꝝ vilitatẽ declinat. ¶ Marmor genus eſt ꝑcioſi ⁊ cãdidiſſimi ſaxi quo **Marmor**
paros inſula abũdat ¶ Laquearia dicunt̃ coniũctiones trabiũ in ſummi **Laquearia**
tate domus vel templi Maro. Pendẽt lychni laquearib⸗ aureis ¶ Diues **Diues**
in iudea templũ. Diues nõ eſt cõis generis vt ſemidocti lr̃atores garriunt.
ſed oĩs hinc locus cõuincit. quẽ ⁊ Neſtor Nouariẽſis citat. Tibullus etiaꝫ
dixit. Diuitis hoc auri vitium eſt ¶ Fabrefacta vna dictio vel due eſſe pñt **Fabre**
Fabrefactus dr̃ artificioſe factus. Fabre aduerbium ſ̃cat artificioſe. Plau
tus vt apologiam fecit quã fabre (Quid ſuſcipim⁹) Poteſt ⁊ hic legi ſuſpi
cimus. i. colimus ⁊ magni eſtimamus. Hec eñ verior lectio videtur (Figa
mus ſeptimo mẽſe tabernaculuꝫ) Feſta tabernaculoꝝ que hebrei ſeptimo
menſe celebrabant: greco vocabulo ſcenophegia dicũtur de quib⸗ in capite
numeroꝝ. xxix. ⁊ pleriſqꝫ aliis locis ſcriptura meminit ¶ Buccina concre
pemus id eſt cõcrepando denũciemus ſeu iudicamus. Buccina vel vt qui **Buccina**
dam volũt ꝑ ſimplex c. bucina eſt ꝓprie inſtrumentũ bellicuꝫ quo ſignum in
hoſtes datur. Qđ ſi hec oĩa ſpũalibus. Ordo eſt qđ id eſt ſed ſi non ꝯpan
tes ſpũalia ſpũalibus ⁊ ſcientes cũ Paulo ꝙ lex ſpũalis eſt ⁊ cantãtes ver
ba Dauid. ſcꝫ. Reuela oculos meos ⁊ conſiderabo mirabilia de lege tua.
Quod ſi nos inqꝫ intelligamus hec oĩa ſic. vt dñs quoqꝫ noſter intellexit ⁊
interꝑtatus eſt ſabbatũ ſcꝫ in euangelio Luce. cap. xiii. ⁊ xiiii. aut repudie
mus aurũ ⁊c̃. Lictores miniſtri magiſtratuũ qui ante ꝯſules virgaꝝ faſces
preferebãt ¶ Phiala vt quidã tradunt eſt vas vitreum quo tam vinum qꝫ **Lictores** **Phiala**
aqua. item oleũ acetumqꝫ interdũ menſe imponit̃. Uerum vt pollux ſcribit
vaſa queqꝫ vini aut aque phiale appellari poſſunt ſiue ſint ex vitro: ſiue ex
alia materia. Nunqꝫ vinũ redoleas. i. grauiter olendo repreſentes. Ne au
dias illud phi. qđ nomen fuerit huic pho me nondũ legiſſe fateor. Uinolẽ
tos ſacerdotes. Hoc in decretis canonicis memoratiſſimũ eſt. Siue illa q̃
frumento cõficitur ¶ Plura ſicere genera enumerat. Frumento aũt confi **Sicere genera**
citur potio apud germanos: que vulgo cereuiſia noĩatur et apud diuerſos
populos maxime diuerſas ſpecies habet. Aut cũ faui decoquũtur. Hec po
tio apud nos maxime in brabãtia cõficitur: ⁊ vulgo medo vocatur (Siqui
dem ⁊ dñs vini pot... ẽ appellatus. ſcꝫ a iudeis.) Et Timotheo dolenti

Paulus ad Timotheum ſic inquit. Jam noli aquam bibere ſed vino mo-
dico vtere propter ſtomachum tuũ ⁊ frequentes infirmitates tuas. Relaxa-
ta eſt igitur id eſt laxe ⁊ indulgenter a diuo Paulo cõceſſa (Nõ ſi abſ vi-
no ardeo adoleſcẽtia.) Idem Hieronymus alio in loco ſic ait. Vinum et
adoleſcentia duplex eſt incendiũ voluptatis. quid oleum flãme adijcimus:
Succulentus quid ardenti corpuſculo fomenta ignium miniſtramus. ¶ Succulentus
Succus dicitur ſucci plenus Succus ꝓprie humor eſt quo aĩalis corpus alitur ac ſu-
ſtentatur. Pinguis venter non gignit ſenſum tenuem. id eſt ſubtilem. So-
nat eñ hic laudem: alias vitium. Apud grecos etiam hoc memoratiſſimũ
eſt prouerbiũ Venter. pluma. venus laudem fugienda ſequenti. ¶ Cari-
Carica ca genus fici eſt. Piper arbuſcula indica teſte Plinio accipitur pro fructu
Piſtacia Palmaꝝ fructus dactyli dicunt. ¶ Piſtacia auellanis ſimilia ſunt. his me-
dici in pharmacijs vtũtur. Eoſdem ferme vſus habent. quos nuclei pinei
preterq̃ ad ſerpentũ ictus. auſtere eñ ⁊ ſtiptice virtutis ſunt. Ideoq etiã
ſtomacho accõmodata creduntur. maxime tamen conſtat ea et thoracis
itemq pulmonis ac iecoris vitia purgare. Cortex autem hoꝝ nardi piſtici
Beta odorem refert. vt ſcribit Iſidorus. ¶ Beta genus herbe eſt. Hinc beta-
ceus. Succus accipitur hic pro naturali humore. Non putatur. non habe-
tur in eſtimatione:

Caue ne hoĩm rũmuſculos aucuperis: ne in offenſã dei po-
pulorum laudem cõmutes. Si adhuc inquit apl's hominibꝫ
placerẽ. chriſti ſeruus non eſſem. Deſinit placere hominibꝫ: et
ſeruus factus eſt chriſti. Per bonã ⁊ malã famã a dextris ⁊ a
ſiniſtris chriſti miles gradit. nec laude extollitur. nec vitupe-
ratione frangitur. non diuitijs tumet. non cõtrahitur pauper-
tate. ⁊ leta cõtemnit ⁊ triſtia. Per diem ſol non vret eũ neq
luna ꝑ noctem Nolo te orare in angulis plateaꝝ: ne rectũ iter
precũm tuarum frangat aura popularis Nolo te dilatare fim-
brias ⁊ oſtentui habere phylacteria. ⁊ conſcientia repugnante
phariſaica ambitione circũdari. Inde pendet euangeliũ: inde
lex ⁊ ꝓphete ſiue ſacra ⁊ apoſtolica doctrina. Fidelis mecũ le-
ctor intelligis q̃d taceã. ⁊ q̃d magis tacẽdo loquar. Tot te re-
gule q̃t ſpẽs gloriaꝝ vanaꝝ ꝑcurrant. Quãto melius erat hec
nõ ĩ corꝑe. ſꝫ in corde geſtare: ⁊ dñm habere fautorẽ. nõ aſpectꝰ
hoĩm: Vis ſcire q̃les dñs q̃rat ornatꝰ: habeto prudentiã. iuſti-
ciã. fortitudinẽ. tẽperantiã. His celi plagis includere hec te q̃-
driga velut aurigã chriſti ad metã concitũ ferat. Nihil hoc mo-
nili ꝓcioſius. nihil hac gemmarum varietate diſtinctius. Ex
omni parte cingeris atq protegeris. ⁊ ornamenta tibi ſunt ⁊ tu-
tamini. gẽme vertunt in ſcuta. Caue quoq ne aut linguã aut

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 70

aures habeas prurīētes. id eſt ne aut ipſe aliꝫ detrahas. aut
alios audias detrahentes. Sedens inquit aduerſus fratrem psal 49
tuū detrahebas. ⁊ aduerſus filium matris tue ponebas ſcan
dalum. hec feciſti ⁊ tacui. exiſtimaſti inique. ꝙ ero tui ſimilis
Arguam te ⁊ ſtatuam cōtra faciem tuā. parce detractatiōi lin
gue. cuſtodi ſermones tuos. Et ſcito quia cuncta que de aliꝫ
loqueris tua ſententia iudicaris. ⁊ in his ipſe rephendendus matth 7 luc 6
eris: que in aliꝫ arguebas. Neqꝫ vero illa iuſta eſt excuſatio.
Referentibus aliꝫ iniuriā facere non poſſum. Nemo inuito rom 2
auditori libenter refert. ſagitta nunq̄ in lapidem figitur. int
dum reſiliens ꝑcutit dirigentem. Diſcat detractor. dum te vi prov 24
det non libenter audire. non facile detrahere. Cum detractori/
bus ait ſalomon ne cōmiſcearis. quoniā repente veniet ꝑditio
eorum. ⁊ ruinam vtriuſqꝫ quis nouit. tam videlicet eius qui
detrahit. qꝫ illius qui cōmodat aurem detrahenti. Officiū er
go tui eſt viſitare languentes. noſſe domos matronaꝝ ac libe
ros earum: ⁊ nobiliuꝫ viroꝝ cuſtodire ſecreta. Officiū ergo tui
eſt non ſolum oculos caſtos ſeruare ſed ⁊ linguam. Nunq̄ de
de mulierum formis diſputes. Nec quid in cuiuſq̄ domo aga
tur. alia domus per te nouerit. Hippocrates adiurat diſcipu/ hippocrates
los ſuos: anteq̄ doceat: ⁊ in verbis ſuis iurare cōpellit. extor/
quet ſacramento ſilētium ſermonē. inceſſum. manſuetudinem
habitū moreſqꝫ deſcribit. Quanto magis nos quibꝫ animarū
cura commiſſa eſt. omniū chriſtianoꝝ domos quaſi proprias
amare debemus. Cōſolatores nos potius in meroribus ſuis
q̄ conuiuas in proſperis nouerint. Facile ꝯtemnitur clericus
qui ſepe vocatur ad prandiū ⁊ ire non recuſat. Nunq̄ petētes
raro accipiamus rogati. Beatius eñ eſt magis dare q̄ acci/ act 20
pere. Neſcio eñ quo modo etiam ipſe qui depcatur vt tribuat:
cum acceperis: viliorē te iudicat. ⁊ mirum in modum: ſi eum
rogantem cōtempſeris: plus te poſtea veneratur. Predica/
tor cōtinentie nuptias ne conciliet. Qui aplm legit. ſupeſt: vt apostolus 1 cor 7
qui habent vxores tanq̄ non habentes ſint cur virginē cogit
vt nubat? Qui de mō nogamia ſacerdos eſt: quare viduā horta
tur vt bigama ſit? Procuratores atque diſpenſatores domo/
rum alienarum atqꝫ villaruꝫ q̄no poſſunt eſſe clerici qui ꝓprias
iubentur cōtemnere facultates? Amico quippiam rapere fur/

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 70

tum eſt. eccleſiam fraudare ſacrilegiũ eſt. Accepiſſe quod pau
peribus erogandũ eſt ⁊ eſurientibus plurimis. vel cautũ velle
eſſe vel timidum. aut quod apertiſſimi ſceleris eſt: exinde ali-
quid ſubtrahere omniũ predonum crudelitatẽ ſuperat. alter fa
me torquetur: ⁊ tu iudicas quoniam ventri eius ſatis ſit Aut
diuide ſtatim quod accipis. aut ſi timidus diſpenſator es: di-
mitte largitorem vt ſua ipſe diſtribuat. Nolo vt ſub occaſione
mea ſacculus tuus plenus ſit. Nemo mea melius me ſeruare
poteſt. Optimus ille diſpenſator eſt. qui nihil ſibi reſeruat

nepotianus — Coegiſti me Nepotiane chariſſime. lapidato iam virginita
tis libello: quem ſancte Euſtochio Rome ſcripſerã poſt annos
S. eustochium — decem rurſus bethleem ora reſerare. ⁊ confodiendũ me linguis
omniũ prodere. Aut enim nihil ſcribendum fuit. ne hominum
iudicium ſubiremus. quod tu me facere prohibuiſti. aut ſcribẽ
tes nos noſſe cunctorum aduerſum nos maledicorum tela eſſe
torquenda. Quos obſecro vt quieſcant ⁊ deſinant maledicere.
Non enim vt aduerſarijs ſed vt amicis ſcripſimus. Nec innue
cti ſumus in eos qui peccant. ſed ne peccent: monemus. Neꝫ
in illos tantũ ſed ⁊ in nos ipſos ſeueri iudices fuimus. Volẽ-
matth: 7 — teſꝫ feſtucam de oculo alterius tollere: noſtram prius trabeꝫ
luc: 6 — eiecimus. Nullum leſi. nullius nomen de mea ſcriptura deſi-
gnatum eſt. Nemine ſpecialiter meus ſermo pulſauit. Gene-
ralis de vitijs diſputatio eſt. Qui mihi iraſci voluerit. prius
ipſe de ſe ꝗ talis ſit confitebitur.

Rumuſculus — ¶ Rumuſculus per diminutionẽ a nomine rumor deducitur. Eleganter
autem vtimur diminutiuo ad vilitatẽ rei ſignificandam Sic pro vana glo
ria ſuauiter dicimus gloriolam. In epl'a ad Paulinũ epm ſic ait. Rumuſ-
paulinus — culos ⁊ gloriolas et palpantes adulatores quaſi hoſtes fuge. Eucherius
eucherius — eps in libello de contemptu mundi ſic ſcribit. Vanitatem tanto magis fu
ge quanto melior efficeris. Cetera enim vitia creſcunt vitijs. vanitas virtu-
Bapta mantuanus — tibus. Baptiſta Mantuanus. In vitium niſi ſit virtus abſcondita trãſit:
Et ſpoliat mentes gloria vana pias. ¶ Aura popularis. i. afflatus ⁊ fauor
populi. Virgilius Nuncquoꝫ iam nimiũ gaudens popularibus auris.
virg — Nolo te dilatare fimbrias. In euangelio Matthei. capite. xxiij. de ſcribis
matth: 23 — et phariſeis ſic dt dñs. Omnia vero opera ſua faciunt. vt videantur ab ho-
minibus. Dilatant em̃ phylacteria ſua ⁊ magnificant fimbrias. Fimbria
Fimbria — dicitur extremitas veſtimenti ſeu limbus. ¶ Phylacterium grecum eſt. la
Phylacteriũ — tine interp̃tari poteſt cuſtoditorium. Erant autem phylacteria membrane
quas geſtabant phariſei in quibus decem precepta ⁊ alia que libꝫ moſaice
moyses

legis mandata ſcripta erant. Inde pendet. Inde ab vna parte veſtimenti
Inde ab altera. Tot te regule quot ſpēs gloriarum vanaꝝ ꝑcurrant. Tot
regul: id eſt morum p̄cepta ꝑcurrant te. quot ſunt ſpēs vanarum gloriaruz
non enī opus eſt hic ſigillatim a me omnia referri. Sedens inquit aduer/
ſus fratrem tuū ⁊c̄. Inquit dominus per pſalmographū in pſalmo cuius
initium eſt. Deus deorum dominus locutus eſt (Ponebas ſcandalum.)

Scandalum

Scandalum dicitur quicquid prebet occaſionez ruine. ⁊ teſte Probo in ſin
gulari numero neutri generis eſt. in plurali vero tam maſculini q̄ȝ neutri.
Quod quidem vocabulū primum ab euangelio acceptum eſt. Cūcta que
de aliis loqueris. tua ſententia iudicaris. Cuncta pro in cunctis vel de cū
ctis. Concordat enī cum relatiuo ⁊ a natura paſſiui verbi quod eſt iudica/
ris diſcordat ¶ Hippocrates adiurat diſcipulos Hippocrates. Cous aſ

Hippocrates

clepii filius ⁊ medicoꝝ princeps qui medicinam diu ꝓditam reuocauit in
lucem. Hic quo iuramento vſus fuerit ⁊ diſcipulos ſuos obſtrinxerit. vide
re licet apud Perottum qui illud probe e greco in latinum ſermonez vertit
Adiurat diſcipulos ſuos id eſt iuramento aſtringit. Extorquet ſilentium
ſacramento id eſt iureiurando. Beatius eſt enī magꝫ dare q̄ȝ accipere Hoc
dictum domini eſt quod etiam in actis apoſtolorum citatur ¶ Monoga/
mus qui habet vnam vxorem virginem. hinc monogamia. ¶ Bigamus

Monogam⁹
Bigamus

qui ſecundam vxorem aut viduam duxit. Bigama que alteri nupſit mari
to. hinc bigamia (Accepiſſe quod pauperibus) Diuus Ambroſius in. ii.
de officiis. Caue ne intra loculos tuos includas ſalutem inopum. ⁊ tanq̄ȝ
in tumulis ſepelias vitam pauperuz (Coegiſti me Nepotiane) Epilogus
eſt ſiue peroratio in qua ſe a Nepotiano coactum ſcripſiſſe teſtatur ⁊ aduer
ſus impios detractores prudentiſſime excuſat (Lapidato iam virginitatꝫ
libello) Lapidare eſt lapidibus obruere. ſignificat autez detractores acer

Lapidare

rime libellum illum dilaceraſſe. Inter quos precipuus fuit Ruffinus; preſ
byter Aquilegienſis qui in ſecundo apologie ſue libro de Hierony. ſic ſcri
bit. Libellum quendam de conſeruāda virginitate Rome poſitus ſcripſit
quem libellum omnes pagani ⁊ omnes inimici dei. apoſtate. perſecutores
et quicunqȝ ſunt qui chriſtianum nomen odio habent. certatim ſibi deſcri
bebant. pro eo q̄ ibi omnem chriſtianorum ordinem. omnem gradum. om/
nem profeſſionē. vniuerſamqȝ pariter fediſſimis exprobationibus infama
uit eccleſiam. Et ea crimina que gentiles falſo in nos conferre putabantur
iſte vera eſſe. imo multo peiora a noſtris geri. q̄ȝ illi criminabantur aſſeruit
Hec ⁊ plura impius detractor Hieronymi Ruffinus. Hieronymus vero
ipſe de eodem ſuo libello in epiſtola ad Demetriadem virginem bis memi
nit verbis. Ante annos circiter. xxx. de virginitate ſeruanda edidi librum.
in quo neceſſe fuit mihi ire contra vitia. ⁊ propter inſtructionē virginis quā
monebam diaboli inſidias patefacere. Qui ſermo offendit plurimos. duz
vnuſquiſqȝ in ſe intelligens quod dicebatur. non quaſi monitorem libenter
audiuit. ſed quaſi criminatorem ſui operis aduerſatus eſt. Veruntamē q̄d
profuit armaſſe exercitum reclamantium: ⁊ vulnus conſcientie dolore mon
ſtraſſe. liber manet. homines preterierunt

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 70

¶ Hec habui Hermanne dilectiſſime: quibus pro breuiſſimo temporis ocio: diui Hieronymi de clericorum officijs ſiue epiſtolam ſiue mauis volumen. vtcunq̧ enarrarem. Que tibi ꝛ candido cuilibet lectori fore grata ſpero Sunt etiam in ipſa ep̄la nonnulli loci: pluribus exemplaribus collatis a me ſedulo ꝛ penſiculato examine emēdati. quocirca vnumquenq̧ premonitum volo: ne ſi vſq̄ʒ aliter ſcriptum offenderit. ab hac lectione temere diſſentiat.

¶ Henrico Cellario Ruremundenſi eminentiſſimo bonarum artium magiſtro ciui ꝛ amico ſuo amatiſſimo Joannes Murmellius ſalutē dicit

QUod tibi Henrice amicoruʒ optime. ceteriſq̧ ciuibus noſtris muſarum amantibus non ingratum fore arbitratus ſum: carmē ſapphicum quod Hermannus Buſchius poeta lepidus ꝛ apprime ſuauis: cum in patria noſtra aliquādiu verſaretur: in ciuitatis noſtre preconium diligenter fabreq̧ inſtruxit: cūʒ quibuſdam opuſculis meis vel inuito auctore vna edendum curaui. Quod cur Hermannus ſuppreſſerit. ꝛ inter cetera epigrammata ac carmina ſua non publicauerit. cauſam equidē non inuenio Uideor autem nunc quodam iure id facere. qui viciſſim illius patriam vrbem Monaſterienſem. in qua litteras olim profiteor: ſuperiori eſtate laudauerim eodem carminis genere. Licet non pari elegantia. Sʒ habeo quo meas nugas pretexam atq̧ excuſem. certamine nanq̧ cuʒ quodam vberrimi ingenij homine inito: intra vnam luceʒ furore ſubinde ſcholaſticis magiſterijs interrupto. non tam componere q̄ʒ precipitare verſus coactus ſum. Quos ſiquando legeris Henrice litteratiſſime ꝛ muſarū ſacris initiate. menda ab impreſſoribus admiſſa mihi ne imputes: rogo. Siquidem inter cetera deprehendes Lucie pro que ſuppoſitum. Cum enim quae nomen quattuor litteris exaratum eſſet: quiſquis ille fuit. q in l ꝛ a in c atq̧ i mutauit. Reliqua per te facile. vt emendanda ſint. pro tui ingenij ſolertia videbis. Ceterum buſchiano carmini meuʒ quoddam de duplici voluptate itidem ſapphicum ſubieci: vt nunc meorum quoq̧ carminum quaſi guſtum quendam haberes. plenam mercem cum auctario tum demum recepturus. quum quattuor elegiarum moraliuʒ libri. qui adhuc in manib⁹ noſtris ſunt. lectoris iudicio fuerint expoſiti. Uale ex vrbe Monaſterienſi

hermannus
D. hieronymus de clericorum officijs
Henricus cellarius
Joannes murmellius
Henricus cellarius
hermannus buschius
hermannus buschius
Henricus cellarius
Lucia
hermannus buschius

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 70

Hermannus Buschius

¶Hermanni Buſchij in Ruremundam
(que quondā inſula dei dicta fuit) urbem
gelrie eminentiſſimā ac de fortiſſimo in
uictiſſimoqꝫ principe ſuo Carolo Gelrie
Julieqꝫ duce ac comite zutphanie deqꝫ to
ta gelrienſi terra optime meritam

Ode ſapphica.

Carolus

Deme ferratas humeris ſagittas
Et cheli comptus viridiqꝫ lauro
Ruremundanos animoſe tractus
Phebe recenſe.

apollo

Dulcibus pratis vbi mollis eſtas
Uernat: et gratas nemorum latebras
Incolit frendens aper ⁊ timendus
Dente minaci
Inter armentum placidoſqꝫ thauros
Sepe ramoſa vaga fronte cerua
Errat: ⁊ velox lepus in propinquis
Paſcitur hortis
Hic ⁊ herboſos aries per agros
Errat: ⁊ ſecum pecudes minores
Ducit: alludunt grauidiſqꝫ mixti
Matribus hedi
Hic ⁊ in gyros fluitans reductos
Rura maiori ſociatur amni
Cuius ad ripas iacitur recurue
Anchora prore
Et per ingentes tumefacta fluctus
Uela contemptis natitant procellis

c

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 70

Nauticus toto ſtrepit ꝛ remugit
Littore clamor

Peleus

Pelei quondam veluti ſuperbi
Regis auratam petitura pellem

argo

Argo ſulcabat minyis profundi
Equora ponti

Sic et ardentes furijs acheos
Bellicis olim proceres videbat
Aulis in teucros priamumqꝫ flata

priamus

Claſſe ruentes

Ne tamen nullis onerantur armis
Bella roſtrate nec amant carine
Orbe ſed toto patrijs reportant
Munera terris

O nimis felix aliaſqꝫ longe
Laudibus gentes ſuperans ꝛ vrbes
Cui venit nomen gremio ex ferace
Ruris ꝛ vnde

Vincis aurore populos remote
Qui diem primo reuocant ab ortu
Cedit et lectis varie lapillis
Gemmifer indus

Cedit ꝛ lydo ſacer hermus auro

hermus

Nec ſuo preſtat tibi xantus amne
Qui facit fuluas gregibus colore
Surgere lanas

Te fugit victum liquidis tarentum
Fontibus: molles ſua dona ſeres
Jam tacent: omnis ſilet ora plantis

Feta ſabeis

Predicant multi iuga montis Jde
Quod ferat ſucco panacem ſalubꝛi
Quodq; dictamum: ſimul atq; meſtos
Erigat egros

Spectat epiros volucres equarum
Vngulas: marmoꝛ parus alta mittit
Balſamis gaudet teneriſq; palmis
Diues Jdume

Parte ſed nulla tibi comparantur
Te magis Delo Lyciaq; phebus *Phebus*
Vellet: offendit quoq; nunc iocoſum *bacchus*
Lydia bacchum

Sunt domus alte: foꝛa: templa: turres
Et capax laſſis ſtatio carinis
Sunt virum dure tibi ſueta ſemper
Coꝛpoꝛa pugne

Jnter hos caſtas comitata matres
Nobilis virgo graditur per oꝛa
Ciuium: ꝛ vultu cupido nitenti
Ridet amanti

Te loquar vnam mihi fama iactet
Nam nihil vaſto ſimile eſt in oꝛbe
Jpſe (ni magnum teneat tonantem)
Cedat olympus

Diſtichon eiuſdem

Hermanni büschy distichon

Omnia ſi luſtres alieni climata mundi
Eſt toto nullus letioꝛ oꝛbe locus

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 70

joannes murmellius

¶ Ioãnis Murmellij de duplici volupta te Carmen ſapphicum

Clara mortales ſuperum propago
Ditis inferni pedibus ſuperbis
Dona calcantes: cupidos ad aſtra
Tollite vultus.

Ex humo corpus: ſed origo longe
Dignior veſtre meliorq́ʒ menti eſt
Igneus cui vigor ex coruſco
Venit olympo

Sponte romanus ſcythicis in oris
Exulans neſcit rationis vſum
Omnibus votis geticum refugit
Naſo rigorem

ouidius

Non vacat tellus miſero labore
Mille vos inſtant mala: mille cure
Singulis horis! requiem vana
Somnia turbant

Gaudijs celum fruitur beatis
Pax vbi molles celebrat choreas
Inter ⁊ gratas epulas deorum
Nectar abundat

Sordidas ergo remouete curas
Leta virtutum decoretur alis
Mens: ⁊ excelſas patrie volatum
Tendet in arces

Beluas infra redigit voluptas
Corporis: ſolas hominum figuras
Mentis exuta ſpecie relinquens

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 70

Vanaq̄ verba
Nec facit ſegnes: facit ebrioſos
Implicat ſpurce laqueis diones — Diones
Dicta diuino merito Platoni — Plato
Eſca malorum
Hanc Ariſtippus miſer execrandꝫ — anstippus
Eſſe doctrina aſſeruit bonorum
Omnium finem: nimis impudica — Thais
Thaide captus
Cum magis fedo mala cuncta fonte
Proferat: lethale regens venenum
Mellis obductu: ſcelerata fundens
Pocula lethes
Qui decus fame petitis perennis
Crapulam: ſomnum: venerem fugate
Fortis heroas pietate vite
Equiparantes
Si quid acturi bene per laborem
Sitis: a vobis labor is recedet
Raptim: at in celum comitabitur vos
Fortiter actum
Blanda ſinautem ſibi ſubiugarit
Corda: q̄ primum fugiet voluptas
Nequiter factum remanebit vſq̄
Pectora carpens
Acer immenſos tolerans labores
Hercules virtus tibi militauit — hercules
Liber ⁊ mortis meruit coronam
Non perituram

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 70

Qui voluptatis tolerans catenas
Perſicas inter iacuit puellas
Omnis infamat liber: omne carmen
Sardanapalum

Fortibus bellis animos domare
Vinculo pacis reprimatur ira
Cura ſit mordax procul arceatur
Praua cupido

Nemo captores rutilis in armis
Vrbium iactet: celebres triumphos
Nemo miretur: quibus intumeſcunt
Sepe tyranni

Beſtiens quiſquis pepulit quieto
Gaudium ꝛ duros animo dolores
Spes anhelantes pauidumqꝫ vicit
Corde timorem

Solus hic lauri meruit coronam
Purpuram ſolus: placide triumphans
Proximam ſedem cui dat beato
Vera voluptas

Ite: quid ſtatis iuuenes. morandi
Tempus eſt nullum: properate veſtras
Sedulo triſti releuare mentes
Anxietate.

Dictus antiquo eſt homo bulla verbo
Quod ſimul florem parit: exoleſcit
Quodqꝫ naſcendo moritur: breuiqꝫ
Tempore durat

Hactenus fracti ſenio veterni

Quos manet fato capulus propinquo
Seruitus veſtris vicioſa collis
Executiatur

Ne ſub eternos phlegetontis ignes
Vos ad atroces furias relegit
Chriſtus horrendis ſine fine penis
Diſcruciandos

Eiuſdem diſtichon.

Mellis habet modicum: ſed amaro felle redundat
Corporis: aſt animi ſola eſt ſyncera voluptas.

Impreſſum Swollis per me Petrum Os de Breda.

Joannis murmellij distichon

petrus os. de breda

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 70

huius Scripta vide in joanne
Trittemio de Scriptoribus Ecclesiasticis
pag 352

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 70

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 70

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 70

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 70

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 70

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 70

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 70

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
227 E 70